

KARIŪNAS

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO
KARO MOKYKLOS KARIŪNŲ
ILIUSTRUOTAS LAIKRAŠTIS

1933 M.

7 Nr.

KARIŪNAS

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO MOKYKLOS KARIŪNŲ ILIUSTRUOTOS LAIKRAŠTIS

išeina kas du mėnesiai.

Leidžia P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų klubo fondas
Redaguoja j. ltn. Urbanavičius Simas

Prenumerata: 1933 m. — 5 lt., 1932 m.
išėjusieji 1 ir 2 nr.—2 lt. Atskiras nr. 1 lt.

Adresas: P. L. P. Karo Mokykla, A. Panemunė

1933 M.

Rugsėjis-Spalis

7 Nr.

TURINYS

1. *J. ltn. Namajūnas*. Paskutinis kariūniškas paradas
2. *Ats. j. ltn. L. Žemgalių J.* Mokyklą apleidžiant
3. *J. ltn. Michelevičius*. Jauno karininko kelias
4. *Kar. asp. kand. Siliūnas*. Pirmieji žingsniai kariškan gyveniman
5. *J. ltn. V. V. Karžygiai*
6. *Kar. asp. kand. Rutkauskas B.* Auka (eil.)
7. *S. J. Urbonas*. Lietuviškoji daina ir oranžinė „Lituanica“
8. *J. ltn. Valevičius*. Vieninis kovotojo mokymas
9. *J. ltn. Danilevičius*. Pėstininkų ginklai
10. Mūsų gyvenimas
11. Įvairumai
12. Poligono „Elytė“ (eil.)
13. *Ats. j. ltn. L. Žemgalių J.* Susitiko
14. *Kar. asp. kand. Giedraitis St.* Dienos vargai (eil.)

Pastebėtos stambesnės korektūros klaidos

9 psl. 8 eil. iš virš. išspausa *charaterizuojamą* turi būti *charakterizuojama*

13	„	17	„	„	„	<i>neberekalo</i>	„	„	<i>ne be reikalo</i>
24	„	4	„	„	„	<i>taip-pat</i>	„	„	<i>taip pat</i>
25	„	2	„	„	ap.	<i>kas kart</i>	„	„	<i>kaskart</i>
27	„	2	„	„	virš.	<i>Pėstininkų ginklai</i>	„	„	<i>Pėstininkų ginklai*</i>
29	„	3	„	„	ap.	<i>visi, šių</i>	„	„	<i>visi šių</i>
44	„	16	„	„	„	<i>Vartau</i>	„	„	<i>Vartant</i>
44	„	3	„	„	virš.	<i>translantiniai</i>	„	„	<i>transatlantiniai</i>
45	„	9	„	„	ap.	<i>špulė</i>	„	„	<i>špulė</i>
47	„	15	„	„	virš.	<i>balsas i</i>	„	„	<i>balsas, ir</i>
48	„	12	„	„	„	<i>reikia</i>	„	„	<i>reik</i>

Foto šulco. Klišes gamino „Žiedas“

Spaudė „Šviesos“ spaustuvė, Kaune, Jakšto 2

Kariūnas

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO
MOKYKLOS KARIŪNŲ LAIKRAŠTIS.

1933 M.

Rugsėjis-Spalį

7 Nr.

J. Itn. Namajūnas

Paskutinis kariūniškas paradas

Sudiev, brangi Karo Mokykla!

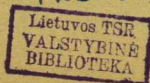
Iškilingai nuskardeno rudeniškomis Panemunės pašlaitėmis kėlimo trimitai, o ant Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklos rūmų didingai išsiskleidė šiaurio blaškemos trispalvės.

— Kelk, kuopa!.. Išleidžiamajam kursui paskutinė diena!.. — aštrių balsu šaukė, per naktį nesudėjęs akių, kuopos budėtojas, o laimingi kariūnai, radio muzikos pažadinti, jau kvatojosi lovose. Yra juk kuo džiaugiasi: mes perėjome dvejų metų laiko kalnus, pralaužėm ir stipriausius barjerus, bet nė vienas nesuklupome. Čia pat, rytoj, jau ir XV-sios laidos išleistuvių diena! Amžiais minėtina ir didžiausia mūsų gyvenime šventė.

Paskutinės dienos nuotaika buvo persunkta neramiu džiaugsmu, jumoru, kuopoje nuolat skambėjo dainos. Mums beliko pasirengti didžios dienos iškilmėms ir... išsiskubint, išskrist audringon gyvenimo arenon. —

Pusiau ūkanotas, silproko šiaurės vėjo laižomas išaušo 1933 metų rugsėjo šešioliktosios rytas. Toli rytuose, vos užkopusi orizontan, raudona ir iškaitusi tarpdebesiuose retkarčiais pasirodydavo saulė. Jos reikšmingas, ne kasdieninis žvilgsnis, į prasidedančio rudens purviną žemę, skausmingai varstė širdis.

Apie devintą valandą saulė pradėjo mirksėti žemei kiek nuoširdžiau; dar aiškiau ji nušvietė, penkiolika metų keliolikos

tūkstančių kojomis numintą užsiėmimų aikštę. Jos parudavusi žolė tą patį liudijo ir apie šios dienos solenizantus, pusiau dešimtą ton pačion aikštėn išeinančius, kaip grandiozinės programos aktorius.

Prieš dvejus mokslinio ir kūrybinio darbo metus, kiekvienas iš mūsų į Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklą atėjome šalies egzistencijai svarbių ir mūsų gyvenimui vyrujančių siekimų vedami. Atėjome pasimokyti sunkių tėvynės sargybinio-karininko pareigų, nes sielos intuicija ir faktiška pasaulio būklė, drauge su Selma Lagerlöf, nedviprasmiškai mums diktavo, kad „... neišspręsti klausimai, teks ginklu spręsti...“

Ši didžioji mintis, troškimų troškimas, ir buvo dvejų metų bendro žygio vyriausias žvaigždė. Ji kantriai sekėme. Ejom nesvyruodami ir nesizvalgydami į šalį, kol, pagaliau, šiandie pasiekėme pirmąjį garbingą eilinį tikslą.

Į gražų Mokyklos rajoną, pro didžiuosius puikius Šefo varžtus, rudeninių saulutės šypsenų nužerta to paties vardo alėja, išdidžiai slinko auto mašinos — rinkosi aukštoji krašto ir karo vyriausybė.

Pagaliam sulaukiame ir savo garbingojo Šefo, vyriausiojo ginkluotų jėgų Viršininko J. Eksc. Valstybės Prezidento.

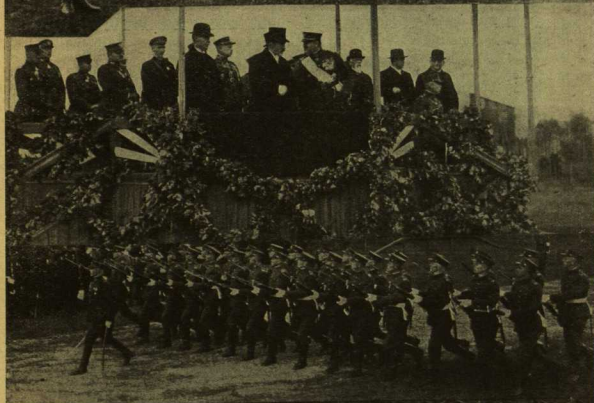
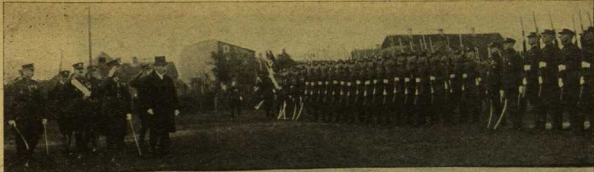
Dešimtą valandą mūsų šventovėje — aktų salėje, įvyksta pamaldos. Kryžius ir vėliava laimina mus naujiems gyvenimo žygiams.

Pamaldoms pasibaigus, toje pačioje aikštėje, iškilmių ir nuolatinio darbo arenoje, būrių vorosin surikiuotas Karo Mokyklos batalionas pasitinka Jo Ekscelenciją Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną, lydimą minist. pirm. p. Tubelio, krašto aps. ministerio pulk. Giedraičio, vyr. štabo virš. gen. leit. Kubiliūno, Karo Mokyklos virš. gener. leit. Jackaus ir kitų aukštųjų karininkų.

— Sveiks, Tamsta!... — sugriaudė vieninga bataliono masė po to, kai Jo Ekscelencijai prisiartinus pasigirdo švelnus, tėviškai nuoširdus „Sveiki, kariūnai...“

Mokyklos adjutantas skaito Respublikos Prezidento aktą. Mes, kadro kariūnai ir kar. aspirantai, pakeliami į pirmąjį karininko laipsnį. Džiūgauja širdys. Ne vieno iš mūsų akys pasrūva džiaugsmo ir pergalės ašaromis.

— Aukštieji vadai, tik veskite mus žygin!.. Krūtinėje jau skaldosi granitas... Gaudžia pergalės audros... — Jo Ekscelen-

Iškilių ir triumfo diena...

cija Respublikos Prezidentas sveikinimu išsklaido didingas svajas. Primena Jis sunkias ir atsakingas garbės pareigas, trokšdamas, kad, vadovaudami kariuomenės ir visuomenės skaitlingoms eilėms, eitume pasiryžimų ir ištvermės keliu.

Po to praeinam iškilnių maršu. Suspindi bataliono durtuvų miškas. „Paskutinį kartą... paskutinį...“ Krūtinėje smarkiai mušdama širdis sako: „Sudiev, Karo Mokykla, sudiev, kariūniškas mundure!..“

Iškilnių maršu praėję, greitai bėgame į kuopas ir persirengiam kardų priėmimui. Kuopų ir būrių vadai, buvę viršinkai, džiaugdamiesi dvejų metų darbo vaisiais, spaudžia mums rankas. O kiek kartų, gal būt, mes buvome jiems nenuoširdūs?

Valstybės rūpesčių išvargintas, bet dvasia jaunas ir atsparus, mūsų Šefas, krašto apsaugos ministerio ir generolų lydimas, įeina aktų salėn, kur mes jau susirinkę reikšmingiausiam iškilnių momentui — kardų priėmimui. Šventovėje mirtina tylą. Tik kartais pasigirsta giliai prasmingi Šefo žodžiai: „Be reikalo nepakelk, be garbės nenuleisk.“

Trylikta valandą, pačių kariūnų ir kar. aspirantų rūpesčiu dekoruotoj, salėj prasideda iškilmingi pietūs. Didelis Tautos Vado paveikslas, Vilniaus pilies bokštas, šalia jo baltojo raitelio trypiamas paukštis-grobikas, su audromis besigrumianti „Lituanica,“ — šie kiekvieno lietuviuo siekimų simboliai visus čia susirinkusius apgaubia lietuviško pasiryžimo dvasia.

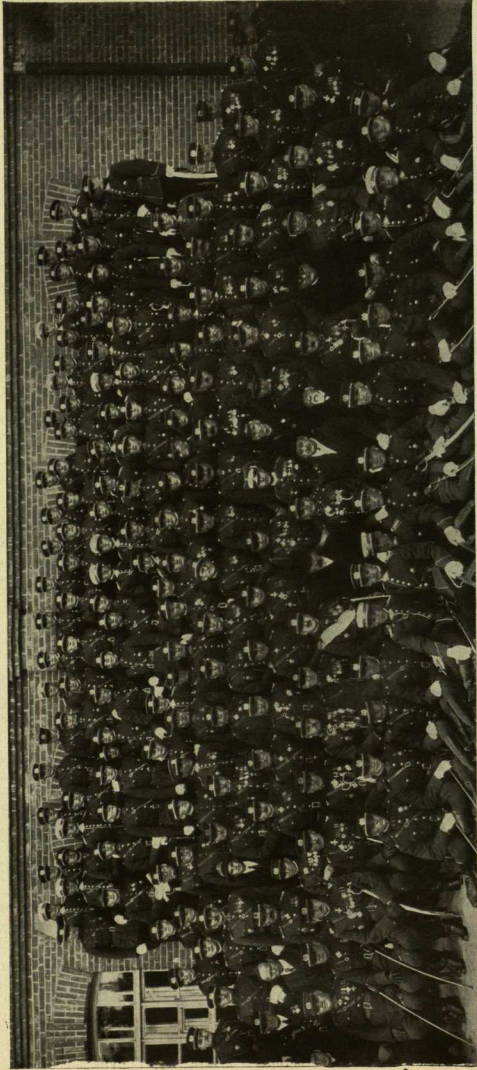
Pietums jau gerokai įpusėjus, pasigirdo ženklas, o netrukus praskambėjo svarūs, reikšmingi Tautos Vado žodžiai:

— Laimė ir garbė būti jūsų Šefu, jūsų Mokyklos vadu.

Esu giliai įsitikinęs, kad ši diena amžiais neišdils iš jūsų atminties, nes prieš save nutraukiat uždangą, už kurios slepiasi garbės ir pasididžiavimo pasaulis, įdomi ateitis, skaisčios viltys ir didžiausias darbo laukas.

Gyventi gražiai yra laimė; gyventi kitaip, negražiai — tragedija. Jūs išeinatė vadais. Vieni išeinatė vadovauti ginklo pajėgai, kiti visuomenei. O vadovybė visada turi būti atitinkamoj aukštumoje, atsiminti, jog dirbanti ne sau, o tautai, dirbanti ne dabarčiai, o ateičiai.

Mes esam laisvi, bet ne visai. Turim laisvą Lietuvą, bet ne visą. Ir mūsų didžiausias uždavinys yra tesėti tam įsakymui, kuris paliktas mirštančio lietuviuo kario, žygiavusio Vilniun. Ir

P. L. P. Karo Mokyklos XV-ji karininkų laida iškilmių diena (IX. 16.)

aš tikiu, kad, iškėlę aukštai šviesos žiburius, neslėpsit ir tų idėjų, kurias įgijote Karo Mokykloj.

Vilniaus atvadavimui reikia kieto pasiryžimo. Visada reikia rikiuotis po viena vėliava. Ir mano didžiausias noras, kad ne vien Karo Mokykla, o visa tauta, eitų drausmės keliu. O atgyventas laikas neleidžia būti pesimistais. Daug nudirbta ir atlikta, nors daug turit dirbt ir jūs, jaunieji. Kas atrodo tik sapnu, bus įvykdyta, jei gyvensim vienybėje, jei būsim drausmingi. Tikėkit didžia ir laiminga Lietuvos ateitimi! — baigė Tautos Vadas.

Himnas ir garsūs, vieningi „valio!“ palydėjo garbingojo Mokyklos Šefo žodžius.

Krašto apsaugos ministeris pulk. Giedraitis savo kalboje dėkojo Mokyklos Viršininkui, lektoriams ir kadro karininkams ir sveikino nepaprastos dienos solenizantus, linkėdamas, kad jaunieji karininkai nepamirštų Mokykloje įgytų nurodymų ir kad eidami savo pareigas, iš įvairių Lietuvos kraštų susirinkusiai, vyriėjai būtų ne tik sausais instruktoriais, bet auklėtojais ir mokytojais.

Švietimo ministeris inž. p. Šakenis kalbėdamas pareiškia džiaugsmą, kad iš bendrų mokyklų jaunuoliai stoja Karo Mokyklon specializuotis karyboje, nes stipri kariuomenė patikrina ramų kultūrinį tautos gyvenimą ir artina laisvuosius lietuvius prie Vilniaus.

Mokyklos viršininkas gen. ltn. Jackus, atsisveikindamas su mumis, reikšmingai primena mums, kad visa, ko Mokykloje buvome mokomi, ir kas buvo mums skiepijama, turėjo vieną svarbiausį tikslą — padaryti mus vieningais ir atspariais; o per mus ir visą tautą vieningą ir atsparią visokiems pavojams, vis tiek, iš kur jie bebūtų.

Nors ir neskaitlinga, bet vieninga tauta — esanti galinga. Tai rodą istorijos pavyzdžiai ir tie principai, kurių Mokykloj buvome mokomi.

Tik harmoningai suderintomis pastangomis, intensyviu darbu, atkakliu pasiryžimu, pasitikint savo jėgomis ir savo vadų sugebėjimais, galima pasiekti didelių dalykų. Tik gerai suderintomis pastangomis galimas laimėjimas.

Tik tokia ginkluota pajėga vadinama armija, kuri vadovaujama vieno vado, kurio nepalaužiama valia persiėmę visi jos (armijos) kovotojai, — pabrėžia Mokyklos viršininkas.

Tas pats, o ne kitas, dėsnis turįs būti pamatu, tvarkant visos tautos ir valstybės reikalus.

Pagaliau Mokyklos Viršininkas pareiškia esąs įsitikinęs, kad mes, įgiję Karo Mokykloje karo mokslo pagrindų, mokėsimė drąsiai ir tvirtai padėti mūsų Tautos Vadui, mūsų Valstybės atgaivintojui, statyti tautinės vienybės gražius rūmus.

— Aš neabejoju, — sako Mokyklos Viršininkas: — kad kiekvienas jūsų gyvenimo žingsnis bus daromas, kaip mūsų garbingos Mokyklos Šefo vėliavoje įrašyta — „I Lietuvai—Tėvynei“.

Baigdamas generolas, vardan kariškos vienybės ir solidarumo, vardan visišku pasitikėjimu atsidavimo mūsų Tautos ir Jos ginkluotų jėgų Vyriausiojo Vado vienijančiai valiai, vedančiai mūsų Tautą prie Jos idealų įgyvendinimo, kviečia mus jaunuosius už mūsų Mokyklos garbingąjį ir mylimąjį Šefą sušukti nuoširdų, galingą — valio!..

Šimtai vyrų sustoja savo vietose. Vieningu, darniu gaude-siu virpa didžiulė, išpuošta salė.

Iškilmingų pietų metu gautos sveikinimo telegramos:

Tamstą, Pone Generole, karininkus, kariūnus ir karių šeimas sveikinu metine švente ir linkiu visiems kuo geriausios kloties, o naujiems leitenantams būti tikrais Lietuvos senovės karių ipėdiniais.

Ats. gen. GALVYDIS-BYKAUSKAS

Prašome XV-sios laidos karininkams perduoti širdingiausių sveikinimus ir linkėjimus.

Buvusieji lektorai — pulk. RUSTEIKA

pulk. ŠTENCELIS

Išleidžiamųjų kadro karininkų vardu prabyla pirmuoju Mokyklą baigęs j. lt. Petronis. Jausmingai dėkoja Tautos Vadui, vyriausybei, Karo Mokyklos viršininkui ir vadovybei. Pasižada garbingai eiti pareigas, pažymėdamas, kad mes degame Radviliškio, Širvintų, Giedraičių kovų dvasia. Baigia kreipdamasis į Tautos Vadą: „Taurusis mūsų Šefe, išvedęs Tėvynę Lietuvą du kartu iš vargo ir chaoso kryžkelių ir nuvedęs drausmės ir susiklausymo keliais į garbingas laisvųjų tautų eiles — veski mus į ten, kur, anot dainiaus žodžių, mūsų broliams ir jaunoms seselėms dar širdį gelia.... Mes norim laimėti su Tavim!...“

J. ltn. PETRONIS
PRANAS, pirmuo-
ju baigęs P. L. P.
Karo Mokyklos
XV-ją laidą. Pa-
skirtas į 2 pėst. D.
L. K. Algirdo pulką

Atsargos karininkų vardu kalba ats. j. ltn. Žemaitis. Jis pa-
brėžia, kad atsargos karininkai jaučiasi gali sėkmingai pakelti
ginklą ir reikalui esant vertingai pralieti kraują už Tautos
garbę ir Valstybės gerovę ir pasižada *būti tvirta grandine, jun-
giančia kariuomenę su visuomene, ir paskleisti Tautoj drausmės
ir susiklausymo idėjas, solidarumo ir pasišventimo principus.*

Pietūs baigėsi. Didingai nusiteikę, su ovacijomis išlydi-
me mus atsisveikinantį Jc Ekscelenciją.

Išvažinėjo aukštoji vadovybė ir kiti svečiai. Palikom vieni
jaunieji. Praėjo triumfo valandos. Sieloje gaudu. Ir liūdna.

— Pagiedokite mums Siono giesmių,—reikalavo babilonie-
čiai iš žydų tautos dainiaus. Bet izraelitai tylėjo, nepaliesdami
arfų, nors babiloniečių žemėje ir nebuvo užginta pašaliečiams
giedoti. Jie tik verkė, atsimindami tėvynę ir išgriautą Jeruzalę.

Pro Sefo vartus, Gyvenimo Mokyklon!

Nuolatinis prisiminimas vergaujančios lietuviškos Jeruzalės, amžina kova už jos išlaisvinimą, — štai penkioliktosios karininkų laidos ateities aspektai. Ir karininkijos korporacijon įžengimo valandoje, štai, kas mus surūstino. Juosin įliesime širdies, įjungsimė kūrybos. Ir turime vilties, kad greitai įžengsimė į Gedimino miestą, į lietuvių tautos Jeruzalę. Ten įkūnysim šios dienos triumfą, ten penkioliktoji Karo Mokyklos laida užbaigs tuos žygius, kurių dvasioje brendo ištikus dvejus metus. —

Kiekviena tauta savo laisvei ir garbei apginti privalo skirti savo sūnus. Tauta, kuri nesugebės to padaryti savo laisvei ir garbei apginti, negali ir neturi teisės būti laisva: tokia tauta tegali būti tik trąša kitoms tautoms.

Gen. GALVYDIS-BYKAUSKAS
Pirmasis Karo Mokyklos Viršininkas.

Mokyklą apleidžiant

Karingasis senovės Romėnų tautos genijus, formuluodamas griežtomis definicijomis visus savo veiksmus bei siekius, idealus, yra pasakęs: „Si vis pacem, para bellum“. Šis paradoksiškai skambantis posakis, perėjęs per daugelį šimtmečių, pasiekė ir mūsų erą, perdėm persisunkusią technikos bei kultūros pažanga; erą, trumpai charakterizuojamą „radio amžiaus“ vardu. Tačiau, nežiūrint to milžiniško žmonijos progreso, tas paradoksas liko nepakitėjęs. Ir, tur būt, jis niekad nėra buvęs toks aktualus, kaip šiandien. Įvairiai komentuojamas ir traktuojamas, jis tik mūsų gyvenimo sąlygose tampa visai suprantamas ir nustoja buvęs paradoksu, likdamas vien dabartinių tarptautinių santykių analizės realia išvada.

Didysis karas, jau pradžioje įtraukęs savo sukurin milijonus kovotojų, vėliau išjudino ištisas tautas, nepalikdamas nepaliesto nė vieno žmogaus, reikalaujamas visų tautos resursų, tiek materialių, tiek moralinių. Ir po 1918 metų, kai Europos žemėlapis pakitėjo, kai atsirado eilė naujų valstybių, ir gyvenimas ėmė eiti ramiąja vaga, siekdamas naujų technikos ir kultūros stebuklų, daugelis politikų, ekonomistų ir mokslininkų pradėjo spręsti painią taikos problemą.

Pagrindinės premisos buvo dvi: 1) ilga virtinė per amžius nusistovėjusių senų tradicijų ir 2) Didysis karas.

Sakoma, kad istorija kartojasi. Panašiai ir šiuo atveju, po ilgų studijų ir tyrinėjimų, teko padaryti vieną išvadą, būtent, pakartoti senovės romėnų tezę:

— Si vis pacem, para bellum!

Tik dabar šios tezės komentarai buvo pagrįsti konkrečiais faktais, išvadom, kurios teko padaryti iš Didžiojo karo eigos. O tos išvados buvo šios:

1. Valstybės pagrindinė dalis yra tauta.
2. Valstybės egzistencija pareina nuo tautos susiklausymo ir jos intelekto.
3. Kritiškuoju momentu *visa tauta* gira savo valstybės interesus.
4. Tik sąmoninga ir pilnai pasiruošusi ginti savo teises tauta gali laiduoti savo valstybei nepriklausomybę.

Šios išvados vienoje ar kitoje formoje tapo Credo visoms valstybėms, o ypač naujai susikūrusioms nedidelėms valstybėms.

Jų tarpe yra ir mūsų Tėvynė, atgavusi Nepriklausomybę, per savo taurių sūnų aukas ir pasišventimą. Mums, daugelį šimtmečių buvusiems svetimųjų vergovėje, toji Nepriklausomybė yra juo brangesnė. O tuint galvoje didingą mūsų tautos praeitį ir tuos uždavinius, kuriuos atlikus bus galima laiduoti būsimoms kartoms laimingą ateitį, mūsų krašto Nepriklausomybė yra mūsų pačių gyvybės ar mirties klausimas.

Šias kelias mintis norėjau pažymėti pirma, nei tarsiu žodį, išeinant iš kariškos Alma Mater sienų. Tos mintys yra motyvai, kurie vertė mus visus susirinkti iš įvairių Lietuvos kraštų vienu metu įtemptam ir atsakomiam darbui. Tėvynė liepė mums būti Jos sūnų vadais; vadais, kurie dabar ves kovą už tautos geresnę *ekonomiņi, moraliņi ir intelektualini būvi*, o jei kas kešintųsi pastoti kelią, siekiant tautos idealų. Ji pašauks mus vadovauti ginkluotai pajėgai, kuri turės apsaugoti mūsų kilniuosius siekius.

Mūsų pareigos yra sunkios ir atsakomingos. Susidurdami su plačiomis visuomenės masėmis, mes turime jas supažindinti su realia nūdienine valstybės egzistencijos doktrina: Tauta bus tuomet tik laisva ir rami, kai bus vieninga, drausminga, gerai supras ir įvertins nepriklausomumo sąvoką ir bus kiekvieną momentą pasiruošusi ginti savo teises. Tik tokia tauta, nors ji būtų ir nedidelė, pajėgs išlaikyti savo nepriklausomybę, autoritetą ir sugebės žengti progreso keliu, nė kiek neatsilikdama nuo didžiųjų valstybių.

Išeitas per tuos metus teoretiškas ir praktiškas karo dalykų kursas duoda mums galimumo drąsiai imtis to rimtojo darbo.

Mūsų Vidaus Tarnybos Statutas sako: „Kariuomenė yra priemonė tautos idealams pasiekti“. Analizuojant šią trumpą, tačiau reikšmingą, formulę, tenka dar pridėti, kad kariuomenė yra kartu ir didžiulė mokykla, kuri ypatingai iškelia ir pabrėžia kiekvieno piliečio pareigas, jo santykius su visuomene. Šioji mokykla, mūsų ginkluotų pajėgų komplektavimo sistemos dėka, turi du pagrindinius periodus: kadras ir atsarga. Tarp šių periodų, nors oficialiai pilietis ir laikomas atlikęs karinę prievolę, yra ir turi būti glaudus ryšis. Tuo būdu bus pasiektas didesnis tarpusavio bendravimas ir nuolatos ugdoma vienoda ir sąmoninga orientacija į visai tautai rūpimus klausimus.

Tautos Vado pasakyti išleistuvių dieną žodžiai: „Jūs esate toji grandis, kuri riša kariuomenę su plačiomis visuomenės masėmis...“ lieką mūsų devizu, charakterizuojančiu svarbiausį mūsų uždavinį.

Aštuntoji P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų aspirantų laida

Jauno karininko keliais

Baigęs Karo Mokyklą jaunas leitenantas dega džiaugsmu ir laime. Jis pasiekė tai, apie ką dar gimnazijos ir Karo Mokyklos suoluose sėdėdamas svajojo. Jis tapo tuo, kuo šiandieną yra — karininku. Iškilmių trimitai, viršininkų, giminių ir draugų sveikinimai bei linkėjimai netelpa jo širdyje. Jo siela nusi-teikusi nepaprastos šventės nuotaika. Ir, štai, tarp šio džiaugs-mo ir laimės, dažnai jauno karininko galvoje kyla klausimas: kodėl aš tapau karininku?.. Kodėl pasirinkau sunkią, atsakingą karišką tarnybą? Gal tai padaryta pripuolamai? Ne! Pripuola-mai karininku tapti negalima; nes jei kas nors į Karo Mokyklą pripuolamai ir patektų, tai, pažinus kariškos tarnybos esmę, to-kiam lemta išsibraukti arba būti išbrauktam.

Kiekvienas karininkas, be smulkių priežasčių, pastūmėju-sių jį karininko tarnybon, žino, kad vyriausia priežastis — yra jo paties gilus noras ir net įgimtas veržimasis ton kilnion kario-auklėtojo ir kario-vado tarnybon. Todėl ir kiekvieno išeinan-čio iš Karo Mokyklos jauno karininko pagrindine mintimi turi būti visiškas atsidavimas savo kilnioms pareigoms, iki pasiau-kojimo savo valdinių mokymui ir auklėjimui. Kiek gražių sva-jonių ir planų kuria būsimas jaunas karininkas, bebūdamas dar Karo Mokykloje, apie jo laukiančią tarnybą bei darbą!... Su

Mokydamiesi vienoje mokykloje, vadovaudamiesi bendra idėja, šiandien išeiname to paties tikslo siekti dviem keliais: vieni būdami kadro, kiti atsargos karininkais.

Tas tikslas — stovėti garbingo Lietuvos vardo, Lietuvos Ne-priklausomybės sargyboje.

Vieninga darbo nuotaika, lydėjusi mus per tuos mokslo metus, padės mums lengviau ir darniau tą tikslą siekti, pro-duktingiau panaudoti visas įgytąsias žinias.

Mes, atsargos karininkai, gerai suprantame ir įvertiname tą darbą, kurį teko atlikti Mokyklai ir Jos Vadovybei, ruošiant mus atsakomingoms vadų pareigoms. Mes nesakome padėkos žo-džio. Jo permaža. Mes savo darbu įrodysime, kad mūsų Alma Mater paruošė tikrus vadus, kad jais Ji ir lietuvių Tauta gali pasitikėti.

Ir tas darbas tebūnie mūsų padėkos žodis Tau, Garbingas Tautos Vade, kariškos šeimos židinio Vaidila!

didžiausiu entuziazmu, džiaugsmu ir pasišventimu darbui, kiekvienas jaunutis leitenantas vyksta į paskirtą dalį.

Ir iš tikrųjų, dalyje jauną karininką laukia rimtas darbas. To darbo jis nevengia: atsidėjęs veda užsiėmimus mokymo aikštėje, ištisas dienas šautuvų ir kulkosvaidžių ugnies triukšme praleidžia šaudyklose, didžiausiame vasaros karštyje ir žiemos šaltyje manevruoja laukais, tėviškai moko savo jaunesnius brolius popietinių pamokų metu... Tas viskas jauną leitenantą džiugina; jis patenkintas, nes žinojo, kad nelengvas darbas jį laukia. Tokia nuotaika ir pasiryžimu mes kiekvienas jaunas karininkas pradėjome savo darbą.

Tačiau, praslinkus kuriam laikui, jauno karininko siela kartais pradeda prisidengti kasdienybe. Rodos, kad be tarnybos pareigų ir vienodo darbo, nebėra daugiau nieko, kas mus karininkus vienintų. Pastarasis reiškinytis kilnioje karininkų korporacijoje, manau, todėl randa vietos, kad permažai mes esame susirūpinę tęsti karišką savęs auklėjimą ir tobulinimą. Mano nuomone, kad ir geriausiai atlikęs savo kasdieninę tarnybą, vien tuo karininkas pasitenkinti negali. Karininkas nė vienam momentui neturi pamiršti, kad jo prievolė yra būti savo šalies, proto ir dvasios aristokratu. Jis turi būti drąsus, atviras, susivaldąs, bet ir nevengiąs atsakomybės už savo veiksmus; kiekvienas karininko žingsnis turi būti protingas ir apgalvotas. Karininkų santykiavimas tarp savęs ir su pašaliniais asmenimis turi būti pagrįstas vienas kito gerbimu; karininkas turi būti gilus patriotas, degantis karšta ir idealia Tėvynės meile, iki pasiaukojimo: kitaip — tas jausmas nebus įdiegtas jo valdiniams. Todėl kiekvieno karininko pareiga, be pavyzdingo savo pareigų žinėjimo ir jų tinkamo pildymo, dar nenuilstamai dirbti, be paliovos lavinant savo protą, tobulinant savo intelektualę vertę, užgrūdinant savo kūną ir stiprinant valią. Be to, ir išoriniai karininkas turi būti visur ir visuomet džentelmenu. Pasitaiko žmonių, kurie mano, kad tas, kas surišta su išorine šlifuoote, su etiketo išlaikymu, tai jau ne tautiška, ne lietuviška. Toki neabejotinai labai klysta. Tai pasenusi pažiūra. Mes, jaunoji karta, nematėme vergijos, todėl jos liekanomis turime kratytis ir išoriniai. Suprantama, kad nuo savo liaudies neprivalome nutolti, bet reikia žinoti, kad ir liaudies jaunoji karta jau nebe ta, kuri buvo prieš keletą dešimčių metų.

Visų tautų karininkija yra sujungta pasaulinėmis karininkų tradicijomis: atvirumas, savęs ir kitų gerbimas, gili tėvynės meilė, drąsa, pasišventimas savo pareigoms. Šitos savybės pas

karį pasireiškia daugiau, negu pas eilinį pilietį. Bet to siekdami neturime pamiršti ir tautos tradicijų. Supinkime savo kariškas tradicijas, su mūsų didvyriškos tautos senovės tradicijomis.

Ir vienodų nusistatymų žmonės nėra vienodi; jie turi dar individualių skirtumų. Todėl karininkas tarp kitų uždavinių turi dar pareigą tobulintis ir auklėtis savyje, kad sukristalizuotų Lietuvos karininko tipą. Tą galima pasiekti tik bendromis jėgomis. Paleisti jaunus karininkus savo valiai, kad tobulinimosi gaires nustatytų kiekvienas sau pats, kaip dažnai kas siūlo, būtų perdrąsu. Gimnazija visuomeniniam gyvenimui, o Karo Mokykla kariškam gyvenimui, negali pilnai paruošti. Čia pagalbon, jau dalyse, turi ateiti vyresnieji kolegos ir viršininkai, žodžiu — tos dalies visa karininkų šeima. Anglų, vokiečių ir kitų kariuomenių jauniems karininkams yra išleisti specialūs vadovėliai, kuriuose nurodoma net smulkmenos karininko gyvenimo ir lavinimosi, kaip ir kur laikytis, kaip rengtis, kokią literatūrą skaityti ir t. t. Ir tas nebereikalo. Tuo jaunas karininkas apsaugomas nuo pašalinės nesveikos įtakos, ir visa karininkija sujungiama į vieną, vienodai mąstančią, vienodų nusistatymų karininkų korporaciją. Jeigu tas svarbu senoms kariuomenėms, seniai sukūrusioms savo tradicijas — tuo labiau negalima mūsų jaunų karininkų palikti likimui.

Karininko tarnyba privalo būti paremta kilniomis kariškomis tradicijomis. *Jaunieji savo entuziazmu ir idealizmu turi uždegti senesnius, o pastarieji savo patyrimais ir savo rimtu pavyzdžiu turi būti kelrodis jaunesniesiems prie visa to, kas kilnu ir gražu.* Tuo būdu sugyvenimas virs tampsniu, susicementuosime į vieną galingą karininkų šeimą, paremtą lietuviškomis kariškomis tradicijomis. Mūsų sunki kasdieninė rikiuotės tarnyba virs aukščiausiu malonumu, jei ji visur bus dabinama gražiomis mūsų tradicijomis.

Jaunieji karininkai! Nepaskėskime gyvenimo kasdienybėje — būkime daugiau idealistais. Taip pat, besiruošiančio kilniai karininkų tarnybai, kiekvieno kariūno pareiga ne tikai grynai kariškai gerai pasiruošti, bet nemažiau svarbu, savo viršininkams padedant, kurti vidujinio gyvenimo pradus. Ir tie pradai turi būti tiek tvirti, kad tolimesniam auklėjimui būtų kelrodžiu ir apsaugotų jauną karininką nuo apsileidimo ir pavirtimo į nepavydžingą valdininką, atliekantį pareigas už gaunamą algą.

Karininkas neturi pamiršti dėsnių, kad kariuomenės moralė vertė pareina nuo karininkų moralės vertės, o nuo kariuomenės vertės pareina valstybės ir netgi pačios tautos likimas. Istorija ne kartą šį dėsniį įrodė ir patvirtino.

J. Itn. V. V.

Karžygiai

Visi mes esame girdėję gražių padavimų apie karžygius. Mūsų motinos mus jais užliūliuodavo. Ir mūsų vaikiškoj vaizduotėj pasilikdavo ilgai neišdildomas vaizdas karžygio, besigrumiančio su slibinu, užkariaujančio šimtus priešų, arba sparnuotu žirgu skrodžiančio padangę, vaduoti karalaitės belaisvės.

Bet... kūdikystės dienos liko kažkur toli, o gražių padavimų posmai nubluko mūsų atmintyje, užleisdami vietą subrendusio, moderniško žmogaus skepticizmui.

Nėra slibinų, nėra miegančių karalaičių, nėra sparnuotų žirgų... Nejaugi ir karžygių nėra? Nejaugi žmogaus širdį visiškai užvaldė šaltas apskaitliavimas, reiškiamas tam tikru kiekiu pinigų? Nejaugi garbingo žmogaus negalima įsivaizduoti be keturių aukštų namo, miesto centre, ir be ištaigingai blizgančio limuzino? Nejaugi mes tiek sumaterializėjom, kad jokio didžio darbo negalime įsivaizduoti be tokio pat masto honoraro? Gal būt mes per daug įpratome grožėtis tuo, kas tviska turtu, o ne kilnumu... —

Kai prieš kiek laiko mus pasiekė pirmi gandai apie Dariaus ir Girėno sumanymą skristi Lietuvon — ne vienas skeptikas pabejojo taja skridimo galimybe. Juk skridimui reikėjo pinigų — ištiso kapitalo, mūsų lietuviškuoju mastu matuojant, o tų pinigų Darius ir Girėnas neturėjo. Buvo ir tokių, kurie pamane Darių ir Girėną norint iš to žygio pasipelnyti. Dar labiausiai šie įtarimai pradėjo vafkščioti žmonių lūpomis, kai skridimas buvo keletą kartų atidėliojamas.

Tačiau, kai „Lituanicos“ pakilimą nuo amerikoniškos žemės paskelbė viso pasaulio telegramų agentūros, mes nutilome susigūžę, šusigėdę.

Mes pasijutome prieš juos nusikaltę savo skepticizmu.

Ir ne vienas skeptikas tą kaltę bandė išpirkti karštu noru, net malda, už skridimo sekmingumą. Visos Lietuvos širdys neramiai plakė, laukdamos pėsirodančios „Lituanicos”. —

Mus pasiekė antra žinia, kurios mes taip bijojom, kurios mes taip kratėmės, baisių abejojimų apimti. Aštriu diegliu ji perskrodė pačias kietąsias širdis. Nebeliko skeptikų!..

Viena po kitos aiškėjo Dariaus ir Girėno žygio aplinkybės. Jų nepaprastai ryžtingas ruošimasis, sunkinamas nepalankaus oro ir vis didėjančio aukojusių šimtus ir centus nekantrumo, pagaliau jų gražus plačiojo Atlanto perskridimas ir didingas savo tragiškumu žuvinimas sudarė mūsų širdyse jiems šviesią garbės aureolę.

Paskendę nuoširdžiam skausme ėjo paskui Dariaus ir Girėno karstus skeptikai, ėjo didžiulių namų ir blizgančių auto savininkai, ėjo vargšai, ėjo maldingi ir laisvamaniai atiduoti savo paskutinę pagarbą lakūnams.

Aukšti, pilni prabangos menkniekių namai, tyliai šliaužią brangūs limuzinai, bankų seifuose supresuoti banknotų milijonai — pasidarė toki menkučiai prieš didybę tų Dviejų Vyrų, žuvusių dėl Lietuvos garbės, penketu dolerių kišenėje. Juk visai dar neseniai mes laidojom Tautos vyrus: Maironį, Tumą. Ir juos lydėjo minių minios žmonių ir jų karstus sekė vainikų eilės, bet nebuvo taip vieningai, taip galingai liūdesys surakinęs visų Lietuvos žemėje gyvenančių širdis.

Joks genijus rašytojas savo puikiais veikalais, joks garsingas išradėjas, joks politikas vyras savo didžiais darbais niekados taip nesuvienys mūsų Tautos dvasios, kaip ją sujungė tų dviejų lietuvių žygis.

Praeis metų metai, ne vieno mūsų Tautos vyro darbas, draug su kapo paminklu, apsamos mūsų ainiams, bet Dariaus ir Girėno skridimas amžiams liks gražiu padavimu apie „Lituanicos” karžygius, kurį moderniškojo amžiaus lietuvis seks savo vaikams.

— *Teaukoja kiekvienas savo talentą Tėvynei, kaip duoklę skardinėn, slaptai ir nesakydamas, kiek yra davęs. Ateis laikas, kada skardinė prisipildys, o Viešpats Dievas įrašys, kiek yra kas davęs.*

ADOMAS MICKEVIČIUS

Kar. asp. kand. Rutkauskas Benys

AUKA

Pagimdė Jus liūdnoji žemė
beržais ir kryžiais apsikaišius,
kaip motina penėjo, glaudė
saldžiom svetainių vaišėm.

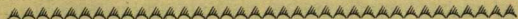
Šimtai sūnų laivais nubrido
žvejojot perlų už marių
ir atskirti languos parymo
ilgėdamies šalies gintaro.

Toli nuo tėviškės, nuo brolių
Jūs sekėte, kaip paukščiai nardo
dangaus žydry, ir kaupėt drąsą
iškelt tėvynės vardą.

Pro kančią, nemigą, pro vargą
nusikalėt sparnus iš plieno
ir mylių tūkstančius virš marių
ereliais skridot naktį dieną.

Ir nešėt kraitį tėvų žemei —
garbės ir saulės džiaugsmo pašta — —
Sužvingo vėtra — ir pakirpo
sparnus karžygiams kryžių krašto...

Užlaužė sesės baltas rankas,
pravirko motinos prie kapo —
Neverkite! Mirtis didvyrių
tėvynei saule tapo!

— Iš tikrųjų yra mirusių, kurie daugiau gyvi ir greičiau gali duoti
gyvybę, negu gyvieji.

PAYOT

Lietuviškoji daina ir oranžinė „Lituanica“

„O ir atlėkė pilkas sakalėlis,
O ir atnešė margą gromatėlę;
O ir atnešė margą gromatėlę,
Senai močiutei — liūdną žinelę...“

Lietuvių liaudies daina

Prieš eilę metų, darganotą lapkričio vakarą prastutėj atėjusių prislėgto lietuvio grįčioj skurdžiai spinksojo lempos šviesa. Be laiko nužilusi motina - lietuvė monotoniškai suko ratelį, o liūdna, vienoda, iš širdies gelmių plaukianti lietuviškoji daina žaidė jos peranksti nuvytusiomis lūpomis. Priešais motiną ant žemės, šilton žieminėn skaron įsivynioję savo paraudusias kojytes, sėdėjo du maži vaikučiai. Juodu žaidė tėvelio gražiai išpiaustyta verpste ir nuolat vis ko nors savo motutę klausdavo. Kai užsimasčiusi motina, tarsi negirdedama mažųjų čiauš-kėjimo, verpdavo niūniuodama toliau — vaikučiai valandėlei nurimdavo ir žiūrėdami į švilpiančią ratą, kartais net savo trumpus pirščiukus burnytėna įdėję, atyžžiai klausydavo švelnaus, migdančio motinos niūniavimo; tačiau, kai už sienų besidrąskantis rudens vėjas subildendavo prieangio duris — abu vaikai kuone kartu bailiai sušukdavo:

— Mamyte, kur tėvelis?...

— Tuoj grįš, vaikučiai... su lauktuvėmis... — tyčia ramindavo motina, o jos veidu perbėgdavo klaikus šešėliai.

— Gal vėl kur nors suėmė?... Su lietuviškais laikraščiais... su kalendoriais... Ach, tas tėvas... Neklauso...

Nutildavo lietuviška daina, sustodavo sukęsis ratelis, o neramių minčių kankinama lietuvė-motina, kartu su vaikučiais, nekantriai klausydavo prieangio durų bildenimo.

Taigi, tada... Tik vargingoj kaimiečio grįčioj gyveno lietuviška daina, tik ten buvo saugojama lietuviškas žodis ir raštas. Ginkluotas kazokas išplėsdavo bažnyčioj besimeldžiantiems lietuviškas maldaknyges, Sibiru buvo grąšinama už lietuviškų knygų skaitymą, o kai kur klebonas „poniška“ kalba skelbdavo lietuviams Dievo žodį...

Metai vijosi metus. Sulinko ir visiškai nubalo vaikučių motina. Sustingo tėvo stiprūs sąnariai, o du jo užaugę sūnūs baisaus karo pragare liejo kraują, begindami pavergėjus.

Ir pagaliau... Užsidegė jaunas tūkstančių tokių sūnų kraujas... Prieš savo pavergėjus atsigrėžė baisiojo karo sukruvintų durtuvų glaustos eilės...

— Kelkis, Lietuva! Prie ginklo, rūtų ir gintaro šalies vyrai! Dabar arba niekad!... — pirmųjų pasiryžėlių lūpomis sugriaudė Praamžiaus balsas...

Žiūri senutė motina.

Žodžio neištaria metų naštos nušalnotas tėvas. — Gretų gretos, eilių eilės atgimstančios Lietuvos karių žygiuoja dulkančiu vieškeliu, o lietuviška daina galingai aidi gimtojo krašto laukais. Ta pati daina, kurią verpdama motina niūniudavo savo vaikams, tie patys, anuomet dar vaikučiais buvę, jos sūnūs veda būrius jaunesniųjų paskutinėn kovon už gimtąjį kraštą.

Žegnojasi klaupdamosi senoji motina.

— Stebuklai!... — ištaria rankas nuleisdamas nubalęs, lyg obelis, tėvas.

Ir... „Pagimdė vargai galiūnus“. Suskambėjo lietuviškoji daina ir kalba „po šalis plačiausias“... Daina ir kalba, kurią išsaugojo sukdamą ratelį sulinkusi motutė, kurią gynė ir platino į šiaudinius namų stogus slėpdamas lietuviškas knygas senasis tėvas; daina, kurią traukdavo frontan dėl laisvės žingsniuojančių vyrų tūkstantinės gretos...

Laisvė!...

Nėra frontų...

Lietuviška daina ir muzika virpa dvidešimtojo amžiaus erdvėse. Už šimtų, už tūkstančių kilometrų... —

Ta pati daina, kuri tyliai vargioj pastogėj aidėdavo prie dūzgiančio ratelio, kurią pynė kukli lietuvi-mergelė, „eidama vandenilio“...

Įsiklausė keturiose pasaulio šalyse išblaškyti, tėvynės netekusieji, lietuviai. Vieni jų norėjo visa pamiršti ir išsižadėti patys savęs, lietuvių vardo. Kiti nieko nelaukdami sėdo į laivus, į traukinius, skubėdami laisvojon Lietuvon.

O dviem — tėvynės garbė parūpo! Pavydulingai jie lydėdavo akimis skraidančius paukščius... jie pasiryžo gimtinėn skriste parsikristi.—

Ir kada nuo Amerikos krantų pasišokėjusi „Lituanica“ virš grūmojančio Atlanto išskleidė savo oranžinius sparnus — nukrypo visų laisvųjų lietuvių akys į tolimas vakarų padanges.

Visi, su malda širdyse, laukė didžiojo plieno „sakalėlio“, kuris nešė iš už jūrių-marelių artimųjų „marguosius laiškelius“, nenuilstamai dieną ir naktį grumdamsis su neįsivaizduojamomis stichijos jėgomis. Daug kartų didingas Neptūno alsavimas siaubingon prapultin bloškė menką plunksnelę — oranžinę „Lituanicą“, tačiau, tikrai lietuviška oro didvyrių valia, didis noras pasiekti dainų tėvynės padanges—atrėmė Atlanto uraganų didybę, ir oranžinė „Lituanica“ dieną ir naktį dūzgė tiesiai į ten, „kur Nemunas banguoja“, „kur skamba po kaimus Birutės daina“... —

Suvirpėjo iš džiaugsmo stiprus „Lituanicos“ kūnas, kai pasukinėmis jėgomis bekovoja lietuviškieji Prometėjai tolumos miglose išvydo Europos krantus. — Ir užėjo audringa paskutinė naktis. — — —

Sulaukė skausmo sugniuždyti lietuviai drąsiųjų Atlanto nugalėtojų... „Pilkojo sakalėlio“ nešti „margieji laiškeliai“ taip pat pasiekė raudančius Lietuvos kaimus ir miestus... O pati oranžinė „Lituanica“ svečioj šalėlėj, čia pat už Lietuvos pečių, tragingai žuvo tamsiame Brandenburgijos miške... —

Tik keletą oranžinių jos plunksnų teišvydo oro didvyrių tautiečiai.

Lietuviškoji daina ir oranžinė „Lituanica“ amžiais gavins ir drąsins garbingąjį lietuvį. —

Jaun. leit. Valevičius

Vieninis kovotojo mokymas

(Žiūr. 5—6 nr.)

5. Uždangų, nuo žemės ir oro sekėjų, išnaudojimas

Tikslas: parodyti vietovės įtaką kautynėse.

Vietovė: įvairi.

Organizacija: paruošti senesnio ėmimo kareivius, atlikti parodomuosius uždangų išnaudojimus.

Pratimo vykdymas. Pradėdamas pratimą, instruktorius dalina grupę pusiau. Vieną dalį paveda savo padėjėjui. Šis įsako kiekvienam užimti tokias pozicijas, kurios slėptų jį nuo priešų akių.

Padėjėjas. — Priešas yra štai ant šitos kalvelės; prisitaikyti prie vietos taip, kad jis jūsų nepastebėtų, o jūs galėtumėt priešą matyti.

Visi užima tokias vietas, iš kurių, jų manymu, priešas nematys. Pats pozicijos užėmimas irgi privalo būti slaptas.

Su likusia savo grupės dalimi, instruktorius apeina veikiančiuosius ir išnagrinėja padarytas jų klaidas, stengdamasis iš jų pačių, pagalba klausimų, išgauti atsakymus.

Skirti uždangas ir jų išnaudojimo būdus, kada nereikia šaudyti ar sekti ir kada reikia šaudyti ir sekti. Pabrėžti, kad dažnai tenka atsisakyti nuo saugios uždangos, trukdančios minėtiems veiksams.

Vėliau, pakeitus grupeles, atlikti tą patį.

Po tokios įžangos, kuri turi sudominti mokinius, pratimas tęsiamas toliau.

1. *Kūno padėtis.* Parodyt, kokios įtakos turi kūno padėtis. Tam tikslui vienam senam kareiviui, pastatytam lygioje ir atviroje vietoje, sutartu ženklu, įsakyti priimti įvairias kūno padėtis: stačiom, klupsčiom, gulom pakėlus galvą ir visai prispaudus prie žemės.

2. *Fono išnaudojimas.* Tą patį padaryti vietovėje, kurios fonas atitinka rūbų spalvą ir žymiai skiriasi, šviesiame ir tamsiame fone, nurodant, kurios aprangos ir kūno dalys ir kuriame fone ryškiau išsiskiria, krinta į akis.

3. *Vietos daiktų išnaudojimas.* Parinkti dažniau pasitaikančius vietos daiktus ir įsakyti padėjėjui už jų pasislėpti. Pastarasis pirma išnaudoja juos nevykusiai, blogai pasislėpdamas, o paskui gerai prisitaiko. Instruktorius išaiškina vietos daiktų reikšmę, ir derindamas klausimus, išveda, kad negalima naudotis žymiais ar pavieniais vietos daiktais; pav.: atskiru medžiu ar krūmu, vienintėle aukštuma ir t. t.

4. *Uždangos, apsaugančios nuo sekimo iš oro.* Sekimą iš lėktuvų trukdo ne tik miškas, krūmuotos vietos, javai, aukštos žolės, bet taip pat ir vietovė, pritaikinta rūbų spalvai, šešėliai medžių, krūmų, namų, kalniukų, debesies. Kad nepastebėtų iš lėktuvų, reikia užlaikyti visišką ramumą, nejudėti, slėpti veidą, rankas ir visas šarvuotės dalis, kurios blizga.

6. *Uždangos, saugančios nuo priešų ugnies*

Tikslas: supažindinti su saugojančiomis nuo priešų šautuvų ir automatiškųjų ginklų ugnies uždangomis, jų savybėmis ir su būdais jomis naudotis.

Vietovė: rūpestingai parinkta tokia kad duotų kuo daugiausia uždangų.

Organizacija: instruktoriaus padėjėjai iš anksto parengti ir supažindinti su vietove.

Prašymo vykdymas. Instruktorius eina su grupe nuo vienos uždangos, prie kitos, už kurių randa pasislėpusius šaulius. Pastarieji demonstruoja uždangų išnaudojimą. Instruktorius aptaria uždangos teigiamas ir neigiamas puses ir įvertina ją pramušamumo žvilgsniu. Leidžia mokiniams patiems prisitaikyti ir išnaudoti aptariamą uždangą; tuo tarpu padėjėjas eina prie kitos uždangos.

Supažindinti su kulkų pramušamąja galia, lyginant įvairias medžiagas.

Medį kulka pramuša:

Atstumas	„S”	„Ss”
100 mtr.	60 cm. storio	65 cm. storio
400 „	80 „ „	85 „ „
800 „	35 „ „	45 „ „
1.800 „	10 „ „	20 „ „

Geležį 400 mtr. atstume „S” kulka pramuša 7 m/m storio plokštelę; „Ss” kulka — pramuša 10 m/m.

Plieno šarvus „SmK” kulka pramuša, statmenai pataikius:

30 mtr. atstume 11 m/m storio plokštelę:

100 „ „	10 „ „	„
200 „ „	9,5 „ „	„
400 „ „	8 „ „	„
1.000 „ „	4,5 „ „	„

Kitų uždangų, apsisaugoti nuo kulkos, reikia:

Medžiaga	Šov. „S”	Šov. „Ss”
Žemės	60 cm.	65 cm.
Purios žemės	90 „	95 „
Sniego suplakto	145 „	155 „
„ puraus	290 „	315 „
Šieno, šiaudų	450 „	500 „

Išaiškinti praktiškai kai kurių daiktų nepramušamumą; pav.: medis, kurio negalima dviem rankom apkabinti, kulku nepramušamas; norint išnaudoti akmenį, reikia jį apipilti žemėm; trobos sienas pastorinti smėlio maišais ir t. t.

7. Maskavimasis

Tikslas: išmokyti maskavimosi būdų.

Vietovė: įvairi.

Organizacija: kaip 6 pratime.

Pratimo vykdymas. Instruktorius pratimą pradeda išsiųsdamas kelis senus kareivius, kurie, iš anksto parinktoje vietoje, užima pozicijas. Grupė gauna sekti sektorių, kuriame pasirodo taikiniai, vieni geriau užsimaskavę, kiti blogiau. Tegul mokiniai randa skirtumą tarp vienių ir kitų. Gerai užsimaskavusių grupės nepastebės. Instruktorius ženklų jie pasirodys. Po to grupė veda-

ma prie „priešo“ pozicijų ir klausimais išaiškinamas maskavimosi tikslas ir būdai.

Kareivį dalinai maskuoja jo munduro spalva, bet kūno dalys, kurios neapdengtos munduru, o taip-pat šarvuotė — demaskuoja. Todėl reikia mokėti maskuoti ginklus ir save.

1. *Veido maskavimas.* Tamsiame fone įsakyti vienam savo padejėjų užsidėti šalną normaliai, neuždengiant kaktos, ir pasirodyti krūtinės taikiniu, kitas pasislepia ir žiūri pažemiai, nekeldamas galvos, taip, kad šalmo šešėlis kristų ant veido.

Jei fonas neatitinka šalmo spalvai, pabarstyti jį žemėm, prieš tai aptepus vazelinu ar riebalais, arba apkaišyti šalną žolėm ar šakelėm. Griežtos, taisyklingos šalmo linijos visuomet aiškiai skiriasi, nes gamtoje griežtų linijų nėra.

2. *Kuprinės maskavimas.* Prikimšta kuprinė išduoda kareivio poziciją. Maskuoti kuprinę galima nuleidžiant ją žemiau, bet tai galima daryti tik apsistojus ilgiam laikui. Katiliuką, jei blizga, ištrinti žemėmis.

3. *Blizgantis durtuvas,* uždėtas ant šautuvo, taip pat gali šaulį išduoti. Saulėtą dieną slėpti durtuvą savo kūno šešėlyje, arba bent stengtis laikyti jį kiek galima žemiau ir nevartalioti prieš saulę.

4. *Visi taisyklingos formos daiktai* daug geriau išsiskiria už neryškių kontūrų daiktus; pav.: šalmas daug geriau išsiskiria už kepurę. Todėl negalima arti priešo sekti ar šaudyti išlindus į aukštumos topografinę keterą, pasikelti virš krūmų ar tvoros, nes galva aiškiai matysis ir pritrauks priešo žvilgsnį ir ugnį.

5. *Žmogus, apšviestas iš užpakalio,* iš tolo atrodo juodai, nors jo rūbai būtų slepiamos ar net baltos spalvos. Taigi, šviesus fonas gali išduoti.

Iš lėktuvo pats daiktas blogai matyti, bet užtat daikto šešėlis labai aiškiai pastebimas. Atsigulus šešėlis daug mažesnis, negu stačio žmogaus, todėl lėktuvo užkluptam atviroj vietoj reikia gulti ir slėpti visus, išsiskiriančius nuo bendros spalvos, daiktus.

Supažindinti žmones su paprasčiausiais priešo klaidinimo būdais. Suklaidinti priešą daromi apgaulingi apkasai, kuriuose iš šakų galima padaryti sunkaus ar lengvojo kulkosvaidžio imitaciją, ar ką kitą. Kiekvienas kovotojas kiek įmanydamas turi klaidinti priešą; pav.: apšaudomas žvalgas ar šaulys krenta, lyg nukautas, kad nukreiptų nuo savęs dėmesį. Jei priešas atidengė

mūsų poziciją — reikia slaptai ją pakeisti taip, kad priešas būtų kurį laiką suklaidintas.

8. Slaptas judesys vietovėje

Tikslas: išmokyti kareivį nepastebėtam slinkti bet kioje vietovėje, dengiantis nuo priešo sekimo ir ugnies.

Vietovė: įvairi.

Organizacija: kaip 7 pratime.

Pratimo vykdymas. Tam tikrame punkte pastatyti sekėją, kuris turi spalvotas, iš anksto sutartas vėliavėles. Trumpai išaiškinti pratimo tikslą ir po to duoti kiekvienam iš eilės trumpus uždavinius; pav.: „priešo sekėjas žiūri į jus, štai, iš anų krūmų. Pereikit iki kalnelio taip, kad jūsų nepastebėtų“. Arba: „priešas seka mus nuo stogo, štai, šito vienkiemio. Pereikit iki pirmųjų krūmų, kad jūsų nepastebėtų“.

Davus uždavinį, iššaukti vieną mokinį, kad tai įvykdytų. Pradėti nuo gabesniųjų.

Kai kareiviai slenka netinkamai — „priešas“ pamoja vėliavėle, reiškia, mato slenkantį. Instruktorius su visa grupe aptaria vykdančio klaidas, pagaliau, jei šis nepasitaiso, laiko jį nukauti ir siunčia kitą.

Pratimas sunkinamas, parenkant kaskart atviresnę vietovę ir didinant distanciją, kurią reikia pereiti. Mokiniai patys parenka patogiausį kelią, taip pat slinkimo būdus (žingsniu, bėgte ar šliaužte). Jei vietovė atvira, ir mokinyš slenka gerai, „priešas“ neprivalo visą laiką rodyti vėliavėlės, kad jį mato, nes tokiame atsitikime negalima geriau prisitaikinti prie vietos, čia tik padės trumpi perbėgimai, kurių instruktorius tuojau išmoka.

Trumpu pasikalbėjimu išaiškinti, kad perėjimas prieš šaudomų plotų pėstininkų ugnimi atliekamas šuoliu ar šliaužimu. Šuolis daromas greitu ir trumpu, trunkančiu neilgiau 5—6 sekundžių, perbėgimu. Tai yra laikas, kurio pakanka šauliui paleisti vidutinio taiklumo šūvį. Per tą laiką galima nubėgti 20—30 žingsnių, t. y. apie 20 mtr.. Lygioje vietoje, prieš akivaizdoje šliaužti neverta, priešingai, kur prie mažiausio pasikėlimo galima save išduoti, tenka šliaužti.

Duoti vykdyti patiems mokiniams, mokant juos perbėginėti ir šliaužti. Išrinkti gabiausį grupėje mokinį ir duoti jam uždavinį slinkti į priešą; įvesti kas kart naujas aplinkybes. Su likusiais sekti jį ir aiškinti daromas klaidas, nušviečiant, kaip iš

tikrųjų turėtų būti atliktas uždavinys. Pav.: priešas apšaudo, ką turi daryti mokinys?

1. Jis krenta, jei ugnis taikli;
2. seka, iš kur šaudoma;
3. numato sau priekyje artimiausią uždangą;
4. jei uždanga arti, pribėga prie jos ir slepiasi;
5. jei negavo įsakymo šaudyti, guli nejudėdamas, kad neišduotų savęs.

Siekti, kad mokomasis galvodamas pats atitinkamai orientuotųsi; jei nesugeba, instruktorius duoda mintį, klausimų pagelba. Jei išpildo, instruktorius duoda sekantį uždavinį; pav.: „Priešas apšaudo iš sunkaus kulkosvaidžio. Slinkti pirmyn!”

Klausimais išaiškinti, kad:

1. šaulys nebodamas priešų ugnies privalo slinkti pirmyn;
 2. sekdamas priešą, jis numato sau uždangą ir kelią į ją; tačiau priedangos negali šaulį nukreipti nuo jo puolimo krypties;
 3. greit pakyla iš savo vietos (sutraukia dešinės kojos kelį, kiek gali arčiau prie kūno ir pasispiria dešinės kojos pėda ir kaire ranka);
 4. po trumpų šuolių gula tokiose vietose, kurios ryškiai nesisiskiria nuo bendro fono ir drabužių spalvos;
 5. vengia, kiek gali, priešų šaudomų plotų;
 6. naudoja šešėlius: medžių, krūmų ir p. d.;
 7. pakeisti poziciją šaulys stengiasi tokiu momentu, kada priešų ugnis susilpnėjo, arba pradėjo veikti savi ginklai, neitralizuojantieji priešų ugnies šaltinius;
 8. slinkdamas vietoj išraižytoj priešų artilerijos sviedinių, perbėginėja iš duobės duobėn.
 9. patekęs į priešų kulkosvaidžių ugnį, jei neturi uždangos, stengiasi greičiau iš jos išeiti;
 10. nedaro jokių judesių įstrižai arba lygiagrečiai fronto.
- Surasti tinkamą šliaužti vietą ir pademonstruoti šliaužimo būdus. Šliaužimas turi atitikti šias sąlygas:
1. turi būti atliekamas galimai greičiau;
 2. šliaužiant nesudaryti priešui didelio taikinio;
 3. vieta neturi išduoti šliaužiančio (krūmų, javų, aukštos žolės siūbavimas šliaužiant);
 4. bešliaužiant nesuteršti šautuvo uokso, neužkimšti žemėmis vamzdžio.

Išmokti tinkamai šliaužti reikia nemažo įpratimo, todėl šiems pratimams reikia panaudoti kiekviena proga; tai galima atlikti ir atliekamu laiku, organizuojant šliaužimo rungtynes.

(B. d.)

Pėstininkų ginklai

Nors pasaulyje šiuo laiku viešpatauja didžiulė ekonominė depresija, bet pažvelgus aplinkon jaučiama, kad daugumoj valstybių, turinčių aukštą karo pramonę, dienomis ir naktimis dirbamos, tobulinamos įvairios karo priemonės, išrandami vis naujesni, tobulesni įvairūs ginklų pavyzdžiai.

Daug dėmesio kreipiama ir į pėstininkų ginklų — šautuvų, leng. ir sunk. kulkosvaidžių — tobulinimą ir naujų pėst. ginklų pavyzdžių išradimą.

Tie pėstininkų ugnies priemonių tobulinimai ir išradimai vedami dviejomis kryptimis: iš vienos pusės aiškiai pastebimas noras palengvinti ir kiek galint suprastinti visus pėstininkų ginklus, kad būtų patogiau naudoti, ir iš antros pusės — daromi nauji pėst. ginklų išradimai, ugnies galingumui pakelti. Naujų patobulinimų ir išradimų pagrindan statomi automatiškų, prieš-tankinių ir priešaviacinių ugnies priemonių pavyzdžiai.

Svetimų valstybių pėstininkų apginklavimas

Iš patalpintos (28 psl.) lentelės matome įvairias pėst. ginklų—kulkosvaidžių ir šautuvų sistemas bei pavyzdžius, kuriais apginkluotos kitų valstybių kariuomenės.

Geriau, nuodugniau į tą lentelę įsigilinus, matome, kad pėstininkų apginklavime, ne tik nedideliu, naujų valstybių kariuomenėse, bet net ir tų didelių valstybių, turinčių aukštą karo pramonę, lygiagrečiai su naujais gan tobulais pėstininkų ginklų pavyzdžiais, dar daugumoje vartojami seni, nuo Ddžio karo, ir net dar senesni, įvairūs pėstininkų ginklų pavyzdžiai. Tik nedidelis kiekis naujų pėst. ginklų pavyzdžių skiriamas toms kariuomenėms apginkluoti.

Kad apginkluotų pėstininkus naujais moderniškais ginklais — reikalinga daug išlaidų, o antra vertus, reikia galutinai praktikoje įsitikinti naujo pavyzdžio vertingumu; o taip pat reikia ir nemaža laiko, kad vienas ar kitas naujų ginklų pavyzdys pasiektų savo aukščiausio tobulybės laipsnio. Be to, ne visi daugumoj naujai išrastų bei patobulintų pėst. ginklų pavyzdžiai atitinka šių dienų taktikos ir technikos statomais reikalavimams. Kadangi šių dienų technika, ypač ginklų gamyboje, sparčiai žengia pirmyn, tai ir statomų ginklams reikalavimų skaičius proporcingai didėja. Daugumoje net patys geriausi, tobuliausi pėst. ginklų pavyzdžiai oficialiai apginklavimui nenaudojami ir laikomi „bandomaisiais pavyzdžiais“.

Bet, iš viso to, nereikia daryti išvadų, kad karui kilus svetimų valstybių kariuomenės bus apginkluotos tik senesnių pavyzdžių ginklais. Reikia manyti, kad, reikalui esant, dauguma svetimų valstybių, pasinaudamos iš anksto gerai organizuota ir parengta ginklų gamybos pramone, vartojant masinį ginklų gamybos būdą ir nesigailint lėšų, galės greitai laiku ne tik paga-

*) „Vojennyj Vestnik“, 1933 m. 6 nr. ir 1929 m. 15 nr.
„Krasnaja zvezda“, 1933 m. 163 nr. 211, 216 nr. nr.
Maj. W. Ostrowski „Karabiny Maszynowe“
Pulk. Stencelis „Šaudybos Vadovėlis“ II d.

Valstybės	Sunk. kulkosvaidžiai	Lengv. kulkosvaidžiai	Šautuvai
Amerikos Jung. Valst.	Browning 1917 m. Browning 1921 m. (stamb. kalibro)	Browning 1918 m.	Springfield 1903 m.
Anglija	Vickers 1909 ir 1919 Vickers - stamb. kalibro	Lewis 1915 m.	Lee-Enfield 1903 m. Ross-Enfield 1914 m. ¹⁾
Čekoslovakija	Schwarzlose 1907/24 m. ²⁾	Hotchkiss 1924 m. ZB. v. z. 26. „Brno“ 1926 m. ³⁾ Praha 1923 m. (bandom.)	Mauser 1924 m.
Estija	Maxim 1909 m. (rusų)	Madsen 1920 m. (danų) Lewis 1915 m. (anglų)	Ross-Enfield 1914 m. Rusų 3-jų linijų 1891 m. ⁴⁾
Italija	Fiat 1914 m. Fiat 1926 m. (lengv.) Breda pavyzd. 5C (lengv.)	Fiat 1927 ir 1928 m. Breda 1927 ir 5-GF Breda pav. C30	Mannlicher - Karkano 1891 m.
Japonija	Hotchkiss 1914 m. (japonų)	Hotchkiss 1922 m. (japonų)	Arisaka 1905 m.
Latvija	Vickers 1919 m. (anglų) Vickers 1924 m. (anglų).	Vickers 1924 m. (anglų) Lewis 1915 m. (anglų)	Ross-Enfield 1914 m. (anglų) Lee-Enfield 1914 m. (anglų).
Lenkija	Maxim 1908 m. (vokiečių) Hotchkiss 1914 m. (prancūzų) Hotchkiss 1925 m. (lenkų).	Browning 1928 m. (lenkų) Maxim 1908/15 m. (vokiečių) Maxim 1908/18 m. (vokiečių)	Mauser 1924 m. (lenkų) Mauser 1898 m. (vokiečių) Berthier 1907/15 m. ir 1916 m. Missin 1891/98/25
Prancūzija	Hotchkiss 1914 m. St. Etienne 1907 m.	Chauchat 1915 m. Hotchkiss 1915 m. Darne 1923 m. Châtellerault 1924 m.	Berthier 1907/15 m. ir 1916 m. Lebel 1886/93 m.
Rusija (SSSR).	Maxim 1905 m. Maxim 1910 m. (Sokolovo stovu) Colt 1914 m.	Lewis 1915 m.	3-jų linijų 1891 m.
Vokietija	Maxim 1908 m.	Maxim 1908/15 ir 1908/18 m.	Mauser 1898 m.

Pastaba:

1) Ginkluoti snaiperiai.

2) Perdirtbas iš austrų 1907/12 m.

3) Turi ir naujesnių pavyzdžių.

4) Ginkluotos specialės dalys.

minti, bet ir apginkluoti, net pačioj karo pradžioj naujais ginklais visą kariuomenę.

Kad geriau, aiškiau susipažintume su šių dienų pėst. ginklais, jų tobulinimo raida, noriu trumpai pažymėti jau pasiektus šioje srityj rezultatus ir nurodyti tolimesnes pėst. ginklų tobulinimo perspektyvas.

Šautuvai

Daugumoje svetimų valstybių kariuomenių pastebiamo bendra tendencija — noras pakeisti sandėlinius šautuvus automatiškais šautuvais. Tenka pasakyti, kad šis sumanymas nėra šių dienų technikos ir taktikos išsuktas, nes ši mintis dar seniai, net prieš Didįjį karą amerikiečiams yra gimusi. Ir nuo to laiko (1905 m.) dauguma valstybių, ypač amerikiečiai, padeda daug triūso ir lėšų, kad išrastų tinkamą automatišką šautuvą.

Yra daug šalininkų, kurie sako, kad automatiški šautuvai turi pirmenybę Prieš sandėlinius ne tik šaudymo greitime, bet ir taiklume. Taiklumas, šaudant automatiškais šautuvais, aiškinamas tuo, kad šaulys gali paleisti ir tą patį taikinį iš eilės keletą ar keliolika šūvių, visiškai neatitraukdamas nuo peties šautuvo ir akies nuo taikymo linijos. Tokiu būdu šaulio dėmesys visą laiką būna sukcentruotas ir nukreiptas prieš — taikinio link: šaulys gali daug tiksliau taikyti, šaudyti ir sekti, nes nereikės taip dažnai rūpintis šautuvo užtaisymu.

Be to, sakoma, kad šaudant iš automatiškų šautuvų yra tokia pirmenybė prieš sandėlinius šautuvus, kad automatiškų šautuvų atatranka, kaip ir visų automatiškų ginklų, silpnesnė, nes žymią atatrankos jėgos dalį panaikina, amortizuoja inercija šautuvo judomų dalių, tiksliau — spygnos, slenkant jai po šūvio užpakalinėn padėtin. Tas taip pat turi daug reikšmės, ypač ilgiau šaudant, ir šaudymo taiklumą ir ir šaulio fizinių jėgų taupymą.

Kaip kiekvienam ginklui, taip ir automatiškų šautuvų konstruojant, statomi šie pagrindiniai reikalavimai: automatiškas šautuvus turi atitikti visiems balistikos ir taktikos reikalavimams, kurie statomi ir sandėliniams šautuvams, t. y. turi būti: lengvas, nesunkesnis už vartojamus sand. šautuvus, taiklus, nesudėtingos konstrukcijos, stiprus, portatyvus, patikimo veikimo, kad kiek galint mažiau darytų kliūčių, patogus naudoti apmokyme ir šaudyme, kad tiktų šaudyti ir žemės ir oro taikinius, ir kad uždėjus durtuvą būtų galima naudoti durtuvų kautyne.

Automatiškų šautuvų, kurie pilnai atitiktų aukščiau minėtiems reikalavimams, kol kas dar nė vienai valstybei sukonstruoti nepasisekė. Dažnai, dėl savo persunkaus svorio ar nepakankamai gero šautuvo mechanizmo veikimo, visų sistemų ir pavyzdžių išleisti aut. šautuvai nebuvo tinkami, kad galima būtų jais pakeisti šiuo metu vartojamus sandėlinius šautuvus.

Bet vis dėlto reikia pasakyti, kad šiuo laiku jau pasiekti aut. šautuvų gamyboje rezultatai, sąryšyje su tais reikalavimais, kuriuos stato aut. ginklams šių dienų taktika, rodo mums, kad greitai laiku bus išrasti toki aut. šautuvai, kurie pilnai tiks pėstininkų apginklavimui ir savaime pamažu išstums sandėlinius šautuvus.

Visi, šių dienų automatiški šautuvai, pagal savo veikimą, dalinami į dvi grupes: automatiškus ir pusiau automatiškus šautuvus.

Prie automatiškų šautuvų grupės priklauso tie aut. šautuvai, kurie po

pirmo šūvio gali automatiškai, kaip kulkosvaidžiai, išleisti visus savo šovinius.

Pusiau automatiškų, tiksliau — automatiškai užtaisomų, šautuvų grupei priklauso tie šautuvai, kuriais šaudant, po pirmo šūvio, šautuvas tik automatiškai užsitaiso. Bet tenka pasakyti, kad yra automatiškų šautuvų, kuriais galima ir pavieniais šūviais šaudyti, pav., Fedorovo aut. šautuvas, kurį daugumas net prie lengvų kulkosvaidžių priskiria.

Daugiausia šalininkų turi pusiau automatiški šautuvai, nes jie savo veikimu ir konstrukcija mažai skiriasi nuo sandėlinių šautuvų, bet kautynių metu duotų didelių pirmenybių, pav.:

a) šaudymo greitis, palyginus su sandėliniu šautuvu, padidėtų 3—5 kartus (su Fedorovo šaut. daug daugiau);

b) šaudymo metu šaulys ne taip greit pavargtų, mažiau besinervintų, nes jau nereikėtų po kiekvieno šūvio atimti nuo peties šautuvą ir ranka iš naujo užtaisyti;

Fedorovo aut. šautuvas

c) jeigu šaulys iš karto nepataikytų, tai jis galėtų tučiuojaus paleisti antrą šūvį, t. y. negaišdamas laiko naujam užtaisymui paimtų teisingą taikymo liniją ir ištaisytų savo klaidą;

d) nepalyginant lengviau šaudytų greit pasirodancius ir nykstančius taikinius;

e) maža šaulių grupė galėtų išplėsti stiprią ugnį į pasirodancio priešo vilnis, apipilant dideliu kulipkų kiekiu;

Kaip matome, pusiau automatiški šautuvai turi daug pirmenybių prieš sandėlinius šautuvus, bet, reikia pasakyti, kad pusiau automatiški šautuvai nukonkuruoja ir automatiškus šautuvus. Pusiau automatiškų šautuvų šalininkai nurodo šiuos automatiškų šautuvų minusus:

a) mechanizmas sudėtingesnės konstrukcijos ir sunku tinkamai užlaikyti kautynių aplinkybėse;

b) kadangi aut. šautuvai neturi nuolatinės atramos, o šaudant šaulys tik savo jėga laiko reikalingoj šaudymo padėtyje, tai tokia, be gero šautuvo įtvirtinimo, automatiška ugnis duos labai maža naudos ir cikvos daug šovinių.

c) kadangi neišvengiamas yra šaulio nervinimasis kautynių metu, tai silpnai įtvirtinto aut. šautuvo kulipkų sklaida dar nuo to padidės.

Dėl šių priežasčių, beveik visi žinomi mums svetimų valstybių aut. šautuvai priklauso prie pusiau automatiškų šautuvų grupės, išskyrus keletą pavyzdžių, iš kurių ryškiausi — amerikiečių aut. šautuvas „Browning“, kuri

nori amerikiečiai laikinai paversti, pridėjus atramą — kojytes, pakeitus spyna, lengvu kulkosvaidžiu, kol bus sukonstruotas tinkamas pėstininkams lengvasis kulkosvaidis. Antras atstovas, tai anglų aut. šautuvas „Farquhar-Chill“ sistemos, kuris gali išleisti automatiškai net 80 šūvių į minutę.

Be to, kaip minėjau, Fedorovo aut. šautuvas gali šaudyti ne tik pavieniais šūviais, bet automatiškai išleisti net apie 500—600 šūvių į minutę. Žinoma, tai tik teoretišku apskaičiavimu, o praktiškai to nepasiekia. Toks aut. šautuvas kol kas ir yra vienintėliu egzemplioriumi.

Viena iš aktingiausių, daugiausia pasidarbavusių aut. šautuvų išradimo ir tobulinimo srityje valstybių — yra J. A. V.

Be abejo, šioje srityje dirba ir kitos valstybės. Jau 1915 met. Vokietija vartoja (ypač aviacijoje) pusiau aut. šautuvą Mondragono sistemos. Prancūzai jau 1917 m. pradeda vartoti tokio pat tipo, kaip vokiečių Mondragono, pusiau aut. šaut., tik jau žymiai patobulintą. Be to, toje srityje pasižymėję — danai, meksikiečiai ir kt.

Amerikoje jau 1905 metais pasirodo pirmieji bandomieji pusiau aut. šautuvai. Iki Didžiojo karo pradžios amerikiečiai išbandė visą eilę įvairiausių pusiau aut. šautuvų pavyzdžių, kurie vis dar neatatiko statomiems reikalavimams.

Didžiojo karo metu tas darbas buvo tęsiamas toliau. Buvo vėl išmėginta keletas pavyzdžių. Po karo, kad paskatintų konstruktorius, Amerikos karo ministerija paskelbė du konkursus aut. šautuvams pagaminti.

Pirmame (1921 m.) ir antrame (1922 m.) konkursuose buvo išbandyti keturi aut. šautuvų pavyzdžiai, iš kurių tik du — Bango ir Garando konstrukcijos aut. šautuvai dalinai atatiko statomoms kondicijoms.

Be to, amerikiečiai net iki 1933 m. dėjo pastangas sukonstruoti aut. šautuvą 7,62 mm. kalibro (normalus amerikiečių pėst. ginklų kalibras). Bet, net dvidešimties metų darbas nedavė tinkamų vaisių. Svarbiausioji priežastis ta, kad reikėjo, konstruojant aut. šautuvus, kreipti dėmesį ir perdidelį šūvio momentu dujų spaudimą (perdidelis šovinyje užtaiso kiekis) ir antra, į būtiną reikalą, sumažinti aut. šautuvų svorį, iki normalaus sandėlinio šautuvo svorio. Dėl tų priežasčių buvo amerikiečių apsistota prie konstruavimo aut. šautuvų 7 mm. kalibro.

Jau 1925 m. buvo pagamintas Pedersono pusiau automatiškas šautuvas, kuris bandymo metu davė gan gerų rezultatų. 1927 m. jau pagaminta po 20 aut. šautuvų Pedersono, Bango ir Thompsono sistemų, kurie perduoti į specialias pėstininkų ir kavalerijos komisijas išbandyti

Paskutiniu laiku daromi bandymai su automatiškais šautuvais 7,62 mm. kalibro. Ypač norima tam kalibrui pritaikinti Garando ir Pedersono pusiau aut. šautuvus. Jau 70 tokių pusiau automatiškų šautuvų dabar bandoma kariuomenės dalyse, ir po galutinių bandymų tikimasi, kad dar šiais metais jais bus apginkluoti pėstininkai.

Geriausiu iš 7,62 mm. kalibro amerikiečių aut. šautuvų laikomas Thompsono sist. pusiau aut. šautuvas. Duomenys: svoris — 5,02 kg vamzdžio ilgis — 610 mm. bendras šautuvo ilgis — 1,222 m., kulipkos pradžios greitis — 900 metr./sek. Šoviniai paduodami iš apkabų po 5, 10 ar 20 šovinių. Apkabos įstatomos į šautuvo sandėlį. Iššovus visus šovinius, apkaba automatiškai išmetama lauk, o spyna lieka neuždaryta — ženklas šautiui, kad jau visi šoviniai iššaudyti

Automatisku šautuvų sist. ir pavzdžiai	Kalibras mm.	Automatiško veik. būdas	Apkabų talpumas	Svoris kg.	Šautuvo ilgis mm.	Vamzdžio ilgis mm.	Didžiausias taikiklis mtr.	Didžiausias šaudymo greitis šūvių/minut.	Kulipkos pradžios greitis metr./sek.
<i>J. A. Valstybės.</i>									
Garando	7,0 7,62	Dujų pagalba "	Apkaba 10 šovinių	3,94 4,47	—	609	—	60	—
Pedersono, 1929 m.	7,0 ¹⁾	Atatrankos dėka	Apkaba 10 šovinių	4,08	—	—	1000	25-50	820
"Uait" Thompsono, 1923 m. ²⁾	7,0 7,62	Dujų pagalba Atatrankos dėka (nejudamas vamzdis)	Apkaba (talp. nežinomas) Apkaba su 10 ar 20 šov.	4,06 5,02	—	610	—	40-60	900
<i>Cekoslovakija</i>									
"ZH", 1929 m. pavyzd.	7,9	Dujų pagalba	Apkaba su 5 ar 10 šovinių	4,2	—	—	1600	20-40	830
<i>Prancūzija</i>									
"R. S. C.", 1918 m.	8	Dujų pagalba	—	4,977	1,110	580	—	—	—
<i>Anglija</i>									
Farouhar-Chill	—	Dujų pagalba	Apkaba (talp. nežin.).	4,5 (su ap- kaba)	1,130	619	—	—	—
<i>SSSR</i>									
Fedorovo, 1923 m. ³⁾	6,5	Atatrankos dėka	Apkaba su 20 šovinių	4,430	1,280	—	—	—	670

Pastabos:

1) Paskutiniu laiku dirbami ir 7,62 mm. kalibro.

2) Normatus pavyzdys: yra lengvas pavyzdys, sveria 4,48 kg. ir sunk. tipo pav. — 6,8 kg. (su atrama).

3) Kiti skiria prie lengvų kulikovaidžių.

Be to, yra Garando sist. pusiau aut. šautuvas, 7 mm. kalibro, 4 kg — svorio. Veikia — dujų spaudimo jėga. Pedersono pusiau aut. šautuvas 7 mm. kalibro, svoris — 4 kg.

Naujausiu pavyzdžiu yra pusiau aut. šautuvas „Uait“ sistemos, kuris dar bandymo stadijoje. Svoris — 4,06 kg., kalibras — 7 mm. Veikia dujų spaudimo jėga.

Iš naujausių aut. šautuvų Europos kontinento kariuomenėse vertas dėmesio Čekoslovakų aut. šautuvas „ZH“ sist. 1929 m. pavyzdžio, kuris sukonstruotas pagal Čekoslovakų „ZB“ vz. 26 m. „Brno“ kulkosvaidį, ir kiek senesnis SSSR Fedorovo sist. aut. šautuvas (6,5 mm. kalibro). Projektuojamas dar šios sistemos aut. šautuvas 3-jų linijų (7,62 mm. kalibro).

Aiskumo dėliai, paduodu lentelę su svarbesnių aut. šautuvų pavyzdžių žinomais duomenimis (32 psl.).

Kaip matome, nors dar nėra galutinai sukonstruoto tokio aut. šautuvo, kuris pilnai galėtų pakeisti sandėlinį šautuvą, bet reikia manyti, kad greitai laiku gali atsirasti, nes sandėlinių šautuvų jau pasiektas kulminacinis punktas, ir jau keliolika metų, kai niekas nesirūpina jų tobulinimu, o automatiškų šautuvų tobulinimas eina smarkiu tempu priekin; kiekvieną dieną įrašoma į aut. šautuvų istorijos lapą vjs naujesnių, tobulesnių automatiškų ir pusiau aut. šautuvų pavyzdžių.

Prieštankiniai pėstininkų šautuvai

Nors prieštankiniai pėst. šautuvai buvo jau išrasti ir vartojami 1918 m. pav. vokiečių T-Gewehr (Tankgewehr), 13 mm., 17,3 l.g. svorio, bet paslutiniu laiku vėl dirbami nauji prieštankinių šautuvų pavyzdžiai. Jų tikslas — suteikti pėstininkams individualinius prieštankinius ginklus.

Moderniškiausiu prieštankinių šautuvų pavyzdžiu gali būti, sukėlęs nemažą pasulyje sensaciją, vokiečių inž. Gerlicho išrastas 7 mm. kalibro šautuvas, kuris pavadintas — „Chalger-Ultra“, ir antras — Erlikono 20 mm. kalibro šautuvas.

Gerlicho šautuvas įdomus tuo, kad jo pagalba suteikiamas, specialiai pagamintai kulipkai, net dvigubai didesnis pradžioje greitis, negu paprastų kulipkų, t. y. apie 1750 met./sek. Dėka tokiame dideliame kulipkos greičiui, didėja ir jos pramušamoji jėga. Gerlicho šautuvų kulipkos pramuša arti-muose atstumuose net 18—20 mm. storio tankų šarvus.

Kaip matome, Gerlicho pasiekė tokių puikių rezultatų specialiai pagamintu šautuvu ir specialia kulipka. Ne be reikalo Gerlicho išradimais susidomėjo amerikiečiai ir net pernai Gerlichą pasikvietė Amerikon

Prieštankinis Erlikono šautuvas pasižymi tuo, kad turi 20 mm. kalibrą ir sveria 33 kg. Kulipkų svoris 128 ir 142 gr. Pramušamoji kulipkų jėga: 20 mm. storumo šarvai pramušami 130 mtr. atstume, o 15 mm. šarvai įramušami net iki 500 mtr.

(B. d.)

Kariškojo gyvenimo pradžia

Arkliai bėga lengva risčia. Užpakaly pasilieka pamiškėje išsiskleidęs, apaugęs medžiais gimtasis viensėdis.

Jau sėdžiu autobuse. Važiuoju nežinomomis vietomis. Pasilieka vienas, kitas miestelis, žinomas tik žemėlapyje. Didingas Nemunas. — Liūdnas žinias iš sostinės nešąs Neris... Laikinoji sostinė. Jau ir Karo Mokykla...

Mokyklos rajone vaikščioja gimnazistų, studentų ir kariūnų aspirantų būreliai. Visi, matyt, nori čia pasilikti mokytis, rengtis kuo daugiausia tėvynei patarnauti.

Skaitau stojančiųjų sąrašą. Randu ir savo pavardę. Nusišypsau. —

Tikrina išvaizdą. Retas kuris išeina linksmas. Nekantriai laukiu savo eilės. Pasaukia ir mane. Rodo skaitmenis, pasakau, vadinasi, matau neblogai. Stoviu prieš stalą, apsėstą karininkų. Permetu visus akimis. Visų energingi veidai atkreipti į mane. Vieno, vidury sėdinčio, akys mane tiesiog svilinte svilina. Apsistoja ties juo ir mano žvilgsnis. Akys energingos, gyvos, kartu ir malonios.

— Kur baigei gimnaziją? — paklausia manęs.

— Tauragės Mokytojų Seminarija, — trumpai atsakau.

— Apsisuk! Dar kartą! Gali eiti! — Išeinu. Truputį šilta, bet malonu. Klausiantiems linksmai atsakau, kad tikau.

Apžiūrėjimas karo ligoninėj. Vėl pasilieku. Sveikata pirmos rūšies.

Patikrinamieji egzaminai Lietuvos istorijos ir lietuvių kalbos. Jau skaitome priimtųjų sąrašą... Priimta tik ketvirtadalis stojusių. Tarp laimingųjų esu ir aš. Su šia garbinga Mokykla skirtis nereikia. Gyvensiu čia dvejus metus.

Gauname rūbus. Renkamės, juokiamės keistai atrodo su naujais mūdais, tačiau visi patenkinti. Ryta veda mus maudytis. Ir čia komandos, įsakymai. Abiturientiškai dvariai darosi vis sunkiau. Visų veidai niukiasi. Puolam į Nemuną. Aš noriu panardyti, paplaukyti, pasigrūmti su Nemuno srove, o čia įsakymas: „Už vielių neišeiti!“ Plaukiu pakraščiu nepatenkintas. „Toliau šio stulpo eiti negalima!“ — suskamba dar griežtesnis įsakymas.

Maudomės, taškomės, nors ir neperdaugiausia vietos turim. Jaučiuosi, kaip baloj, o už vielių banguoja platus Nemunas. Taip norėtūsi ten paplaukyti, bet... reikia klausyti. Dauguma jau rengiasi, o aš, pasidarius daugiau vietos, plaukiu prieš vandenį. „Greičiau baigt maudytis!“ — vėl suskamba įsakymas. Tas nėra toks skaudus. Mat, jau trečias. Abituriento dvasia pradeda pasiduoti įsakymams.

Pradedame gyventi nustatyta Karo Mokykloj programa. Dienos darbai slenka laikrodžio tikslumu — vienodai. Mus moko raportus. Vadinamės kariūnais-kandidatais. Ne labai malonus

laipsnis. Norėtusi jį greičiau pakeisti kitu — atmesti tą ne visai jaukiai skambantį, „kandidatą“.

Rikiuotė. „Koją aukščiau!.. Aukščiau!.. Pakelk galvą! Ar ką pameitei?..“ Nesiseka, koja vis nepakankamai ir nepakankamai kyla. Statoma nevirtai, ant kulnies. Ach, kaip būtų gera, kad galėčiau taip pakelti, kaip vyresniojo kurso kariūnai — mūsų instruktoriai. Bet nesiseka. Visi iš rikiuotės grįžtam pesimistiškai nusiteikę, savimi nepatenkinti

Rytą gimnastika. Bėgame ratu aikštėje... Čia irgi vargas... Didesnė dalis bėga išsižioję. Pastabos, įsakymai. Aš patenkintas. Čia man sekasi. Toks bėgimas tik juokas: esu dalyvavęs bėgimuose įvairiomis distancijomis, virš 10-ties kilometrų.

Draugas, bėgdamas užpakalvje, užlipa ant kulnies ir namauna mano tulį. Nieko nesakęs, viena koja šokuodamas, taisausi. „Kas leido taisyti!“ — sušuko instruktorius: — „Praneši būrininkui!“ Pykstu patį ant savęs, kartu ir ant instruktoriaus. Pagaliau, nežinau ant ko pykstaš. Aš juk žinojau, kad reikia pasiprašyti taisyti ir būtų nereikėję būrininkui pranešti. Norisi verkti, ar pasigrumti su kuo. Tyliau dantis sukandęs. Šandien parbėgdamas iš gimnastikos ir per pamokų pertraukas nejuokauju. Vienas tyliai kenčiu, nors tai, rodos, menkniekis. Draugas pataria nepranešti: niekas nežinos. Ne, negarbinga! Raportuoju būrininkui... „Skyrininko pasiprašei?“ „Ne!“ „Reikia pirma kreiptis pas skyrininką!“ simpatišškai aiškina būrininkas „O kišenių sągos ar nereikia užsisagstyti!“ — Užsega juokdamasis man kišenę.

Einu pas skyrininką... Vėl pas būrininką: „Pai:rsi dvi dienas lygtinai!“ — Paskiria bausmę būrininkas. Dabar pasidaro lengviau... lyg sunki našta nukrito nuo pečių. Kitas draugas, perėjęs iš aspirantų į kadro kariūnus, matydamas mane blogoj nuotaikoj, juokdamasis pastebį, kad kitą kartą to-kiu išpūdzio nesudarys.

„...Priimta tik ketvirtadalis stojusių...“

Suvažiuoja būsimieji kariūnai-aspirantai. Jų nedrausmingumas, veiksmams vieno mokyme mums juokingi. Į juos žiūrime, kaip į kokius nenormalius žmones, o prieš tris savaites ir mes to-

Kariūniškan munduran!

kie pat vargšai buvome. Trijų savaitių gyvenimas Karo Mokyklų mus pakeitė. Kitą matą įgavome

Dienos bėga nejučiomis. „Kuopa kelk!“ Per dieną darbas, neįpratusius varginanti rikiuotė.. Skauda kaulai... ir maloni komanda: „Galima gult!“

Du mėnesiu prabėgo, kai gyvename šioj Mokyklų. Viskas dabar čia sava, jauku. Kas pradžioj buvo keista, dabar natūralu, rodos, kitaip ir negali būti. Neįtempta lova dabar neestetiškai atrodo, netvarkingai sudėti rūbai nepatogu, nepakenčiama. Žodžiu, ką pradžioje dirbome priverčiami, dabar su malonumu; kas pradžioj buvo sunku, dabar juokai tik... Gyvenimas Karo Mokyklų jau malonus. Niekas jį nenorėtų dabar palikti, apie ką prieš mėnesį ne vienas galvojo. Visi norime pereiti į jaunąsį kursą, bet ar visiems pasiseks? Prieš akis egzaminai. Įdo-

maujamės, kiek dienų gausime jiems pasirengti. Pasirodo, gimnastika, užsiėmimai savo vietoj. Egzaminams rengtis laiko neskiriama. Visi nustembame, nenorime tikėti. Bet taip yra.

Savaitė įtempto darbo ir laukimo, o kai kam ir nemiegotų naktų besimokant statusus, ir mus pasveikina su jaunesniu kursu. Visi gauname garbingą kariūno vardą. Didžiuojamės ir ryžtames taip pat visi po dviejų metų būti karininkais ir pasklisti po pulkus, šviesti, auklėti mūsų tautos jaunimą, ir siekti didžiųjų mūsų tautos idealų, nes jau įsisąmonijome, kad kariuomenė iš tikrųjų yra priemonė tautos idealams pasiekti. *Kar. J. B-lius*

Kariūnų-aspirantų sugrįžimas

Vėsus rugštjo rytas sveikino mus, kai iš visų tėvynės kampų pradėjome rinktis pasiilgtojų Karo Mokyklon.

Stebėdamiesi žvalgėmės žygiuodami Mokyklos rajonon, pro puikius, naujai statomus Šefo vartus.

Visa kažkaip noišreiškiamai pakitėję, visos kertelės prabyla brangiais, tik dabar įvertinamais atsiminimais.

Mes patys po mėnesio...

Nors jau beveik prieš metus, o, rodos, dar taip neseniai, iš įvairių kariuomenės dalių rinkomės šion vienintelėn Mokyklon kar.-aspirantais-kandidatais, o dabar jau, štai, grįžtame iš ilgo vasaros stažo, atlikto įvairių ginklų rūšių kariuomenės dalyse.

Grįžtame daug pasimokę, patyrę, daug pergyvenę. Užsigrūdinę nuolatiniuose žygiuose, sustiprėję, daug pasimokę karo meno — mes vos pažįstame patys save.

Jau rugšėjis... Jau artėja seniai laukta 16-ji. Beliko nudirbti paskučiausieji darbai ir atsisveikinti įdomų, energingai judantį kariško gyvenimo frontą.

S. V.

Pradėjome paskutinius mokslo metus

Grįžęs iš atostogų, jaunesnis kursas kartu su išleidžiamuoju ruošėsi kariuomenės paradui ir XV laidos išleistuvėms. Beveik kiauą dieną teko treniruotis. Tik toms isklmėms praėjus, pražidė: reguliarios pamokos. Po atostogų pasilsėję, kariūnai vėl ėmėsi darbo. Visi laukė, kada pakels į vyresnįjį kursą. Daugelį įdomavo, kas bus paskirtas kadran, tačiau nieko, beveik, tikro negalima buvo sužinot.

Pagaliau, po drausmės posėdžio, spalį 4 d. buvo paskelbta, kad jaunesnis kursas pakeliamas į vyresnįjį. Deja, vienas draugas suklupo... Jam teko Mokyklą apleisti.

Kar. gr. M. R.

120!

Vienas svarbiųjų darbų, vėl visiems kariūnams ir kar. aspirantams susiribus Mokyklon — buvo prizinis šaudymas.

Kadro karininkų išleistuvėms esant šiemet mėnesiu su puse anksčiau (kartu su kar. aspirantais), darbas Mokykloj virė smarkiu tempu. Visi viršininkai

ir valdiniai stengėsi kuo geriau atlikti ir prizinį šau.ymą.

Atsižvelgiant į aplinkybes ir turimas priemones — pasiekta vidutiniu rezultatu.

„Geram šauliui“

Už šaudymą iš šautuvų 1933 m. apdovanoti ženkleliu „Geram šauliui“ šie P. L. P. Karo Mokyklos kariūnai ir kar. aspirantai:

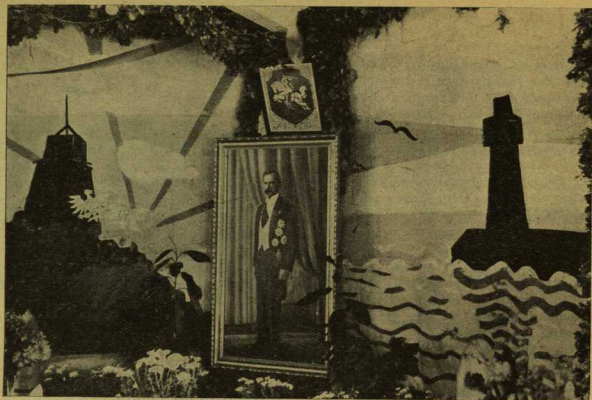
1. Kar. gr. Kaufmanas Gustavas.
2. Kar. Marčiukaitis Jonas.
3. Kar. asp. Mickevičius Pranas.
4. Kar. asp. Vedegys Jonas.
5. Kar. asp. Petryla Antanas.
6. Kar. asp. Sitavičius Edvardas.

Rugšėjo 16-ios vakara

Nejučiomis pabėgo išleistuvių diena. Žvaigždėto rudens vakaro tamsoje pasinėrė išdidūs Mokyklos rūmai, pro kurių gausiai nušviestus langus sklido džiaugsmingi garsai, paklydę orkestro akordai; jaunatvės džiaugsmas, triumfuoją dienos solenizantai, šimtai laimingų svečių ir viešnių, tik visa tai pergyvenusiam suprantama nuotaika pripildė Žilosios Motinos sienas.

Turtingai, meniškai pačių atsargos karininkų išpuštoje salėje vyko paskutinis Mokyklos atsisveikinimo vakaras, o karininkų ramovės patalpose, pačių Mokyklos kadro ir jaunųjų karininkų surengtas, jaunųjų karininkų Mokyklos apleidimo ir bendron karininkijos šeimon priėmimo, rautas.

Nebuvo galimybės vienoje vietoje ketui šimtų žmonių dalintis džiaugsmingais vakaro ir linksminimosi įspūdžiais, tačiau, visi solenizantai ir jų svečiai galėjo dalyvauti vieni pas kitus, nes, bendromis sąlygomis prisidėdami, kadro karininkų raute galėjo dalyvauti ir atsargos karininkai. Rautan taip pat buvo pakviesti ir jaunųjų atsargos karininkų atstovai, Mokyklos karininkų parūpintoje uniformoje

„...Turtingai, meniškai pačių atsargos karininkų išpuoštoje salėje...“

Teikdamas Mokyklai didelės garbės, šį džiaugsmingą vakarą Luvo jon atvykęs ir garbingasis mūsų Šefas J. E. Valst. Prezidentas; o taip pat aukštoji vyriausybė ir vadovybė ir svetimų valstybių karo atstovai.

Saulėtoj, jaukioj nuoširdžiausio džiaugsmo nuotaikoj prabėgo trumpos šio vakaro valandos, ir nesugaunamas laiko vagis išplėšė mums brangius, ne-grįžtančius prisiminimus. —

Pirmieji išpūdžiai

Jau du mėnesiai, kai Karo Mokyklos rūmai savo viduje talpina būrius sveikiausių Lietuvos sūnų, atvykusių pasisemti kariškų žinių ir vėliau papildyti atsargos karininkų kadrus. Įvairiausių profesijų žmonės, pakeitę civilinę išvaizdą ir užmiršę kasdieninius rūpesčius, entuziastiškai rengiasi tautos stiprinimo ir kultūrinimo darbams.

Nuolatinis tarpusavio bendravimas, kariška aplinkos nuotaika ir drausmė

is neorganizuotos masės sukūrė patvarų ir darnų vienetą. Juk dar puikiai atsimenam pirmąsias Mokykloje dienas, kada vienas į kitą žiūrėjom su kažkokiu nepasitikėjimu ir išdidumu, kada paviršius išduodavo visuomeninę padėtį, o svetimi veidai neleido artimiau bendrauti. Tačiau kariūno munduras ir kazematų dvasia mus suartino, įvairūs „rūpesčiai“ mus sucementavo, sujungė neišskiriamon grandin.

Gerai atsimenam ir pirmąsias užsiėmimų valandas, sunkias ir prakaituotas, kada koja taip nenoriai kėlėsi aukštyn, o šautuvas buvo toks sunkus ir nepaslankus. Bėgo dienos, savaitės... Išstisomis valandomis mūsų krūtinės būčiavo sutremptą rajono žolę, o batai daužė lygų plento paviršius. Ilgai sukiojomės „dešinėn“, „kairėn“, „aplink“, kol civiliškas kūnas įpratė į kariškus judesius.

Pagaliau koja savaime keliasi aukštyn, o šautuvas pasidaro toks mielas ir lengvutis. Pabalę veidai putinai nu-

sidažo, o ilgėsingos akys kibirkštėmis žaibus svaido. Įprantam, pasigirdus trimitui, staiga apleisti šiltą patalą, ir po truputį paprakaituoti „alyvų daržely“.

Ir taip nesulaikomai, taip greit bėga laikas. Ir ieškai žmogus priežasties, kodėl niekas nenusibosta, kodėl nepavargsti. Gal tik todėl, kad čia taip viskas įdomu, nauja. Čia jodinėjimas, pabūklai, manevravimas laukuose — žiūrėk, jau 3 užsiėmimų valandos nusiskubino nežinion; švilpukas, komanda „i mane linijon“ — ir vora įkaitusiais veidais vyrų, harmoningais judesiais traukia rūmų link. Galinga daina lydi mus grįžtančius, o jos gaida tūkstančiais aidų skamba Panemunės slaituose.

Kar. asp. kand. G.

Didžioji skriauda

Spalių mėn. 9-sios vidūdienyje, kai sirenų garsai sukaustė vienai minutei visą laikinosios sostinės judėjimą, kai sugriaudė, lietuviškąjį pasiryžimą pabrėždamos, patrankos, — ir mes visi, išgirdę šurpų, išpūdingą trimitų garsą, lyg įkasti sustojome savo auditorijose.

Tvirta, vieninga valia, žūt būtinas pasiryžimas siekti didžių tautos idealų puošė mūsų rimtus, susikaupusius veidus, kai vėl susėdome savo vietose ir su dar didesniu atsidėjimu ėmėmės kiekvienas kasdieninio darbo.

Išleistuvių iškilmės ekrane

Spalių mėn. 15 d., sekmadienį, po pietų visi atžygiavome Šančiuosna, „Lyros“ kinoteatran. Čia atvyko taip pat Mokyklos viršininkas gen. ltn. Jackus ir daugumas Mokyklos karininkų su šeimomis.

Pagaliau šalė tamsėja, ir mirgančiam ekrane pradeda slinkti pro mūsų akis puiki ir pažįstamas Mokyklos rajonas, seneniųjų laidų kariūnų darbai, pasigrožė: ini irankių gimnastikos pratimai.

Tačiau, kai prieš mūsų akis švystelėjo naujų, daug tobulesnių nuotraukų vaizdai — dar atydžiau visi įrėmėme ekranan savo žvilgsnius.

Į gražų, tvarkingą, rugsėjo saulutės spindulių myluojamą Mokyklos rajoną iškilmingai čiuožia blizgančios auto mašinos. Budinčio karininko sutinkami lipa iš jų ministeriai, generolai, kiti aukštieji karininkai, svetimųjų valstybių karo atstovai, žurnalistai.

Pagaliau sulaukiam Mokyklos Šefo J. E. Valstybės Prezidento, kurį sutinką ir jam raportuoja pats Mokyklos Viršininkas gen. ltn. Jackus. Toliau iškilmingos pamaldos aktų salėje, bataliono rikiavimasis užsiėmimų aikštėje ir Mokyklos vėliavos išnešimo ceremonija.

Vėliau ginklams gerbti bataliono vado komanda sukausto pavyzdinai išsirikiavusias kariūnų ir kar. aspirantų kuopas. Baltai pirštiniuotos liemeninčių vyrų rankos vieningu judėsiu pakelia prie krūtinės šautuvus, kardus, o pats bataliono vadas pulk. Butkevičius eina raportuoti besitariančiam, aukštosios vyriausybės ir vadovybės lydima, ponui Valst. Prezidentui. —

Lyg įkastos kieton užsiėmimų aikštės žemėn, stovi tiesios kuopų linijos. Stiprus rugsėjo vėjas vos pastebimai retkarčiais suudina kavalerijos ir artilerijos kariūnų gerbti pakeltų kardų mišką. Mokyklos adjutantas skaito aktą, kuriuo daugumas didingai stovinčių jaunuolių pakeliami į pirmąjį karininko laipsnį.

Pagaliau, būrys paskui būrį, kuopa paskui kuopą, išpūdingai traukia Mokyklos batalionas pro vainikais išpuoštus, aukščiausios vyriausybės nustotą estradą. Vieno laim, drašiai į Jo Ekscelecenciją pasukti pražygiuojančių veidai, darniu judesiu nuimami nuo peties šautuvai, tiesios blizgančių durtuvų eilės — mus žavėte žavi; tačiau, vaizdas staiga nutrūksta ir jau pamatome tiesiu trotuaru, aktų salės link, atžingsniuojančių jaunųjų karininkų gretas.

Aktų salė. Įspūdingas kardų įteikimo aktas, priešais, susijaudinę, skaisčius solenizantų veidai...

Įdomi kronika baigiasi. Visi užsiėmę apie tai, kad po metų panašios filmos aktoriams būsime mes patys.

Ta pačia proga, valandai pasilikę žiūrėjome filmo „Rojaus paukštė“.

Sportas arba kautynės ties futbolo vartais

Karo Mokykla — atskira uždara pilis. Ypač aspirantams, kurių dabar žingsnius seka skyrininkai.

Ach tie skyrininkai!... Čia tas negalima, čia neir, čia neimk, čia nemesk, ten nežiūrėk, čia raukšlė, o ten kas nors nenuvalyta. O miestas... Rodos, taip arti, net kaminai matyti, tačiau tai uždraustas vaisius, kurį nevalia pasiekti. Žinote, kaip pavydu žiūrėti, kai kadro kariūnai traukia miestan.

Sportas — vietoj miesto! Sportas gaivina jėgas — grūdina jaunus raumenis, leidžia užmiršti viską. Ką ta viena rytinės gimnastikos valandžiukė, — mažai!

Ir, žiūrėkit, šeštadieniais arba sekmadieniais, kas darosi kariuomenės stadijone ir užsiėmimų aikštėj; ietis, rutulys ir diska — padangėmis skraido, o „Vilniaus ripka“ fokstrotuoja, gradata ir „laptų“ sviedinėlis čarlstoną keverzoja, o toliau — jaunų kojų svaidomas sviedinys, tai žaidžia futbolą 1 aspirantų kuopa su 2 asp. kuopa. Bėgioja, skuba, prakaituoja, bet... rezultatai vienodi — 1:1. Tačiau, kita šventadienį... 2 asp. kuopa apstato 1-ją — 3:2.

Bet ir vėl, žiūrėk, po savaitės, mažiuliai — eina nuliūdę, lyg papildę parą keliom „valandom“, — mat, pralošė 1-jai asp. kuopai — 6:0!

Kartais išeina mėgintų futboliškas jėgas su kar. aspirantais ir kadro kariūnai. —

Rungtinių žiūrėt! susirenka visi kariūnai ir kar. aspirantai. Vos futbolas

pereina centrą ir artinasi prie aspirantų vartų, „kadras“ kelia ovacijas.

Pagaliau aspirantai pralošia 4:0. Kadras triumfoja, aspirantai mintyje stato juodą tašką — gana „kadru“ džiaugsmo — darom revanš!

Ir, žiūrėk, po 3-jų savaitių — 4:4. Rezultatai lygūs, „kadras“ nusimena.

Ir vėl: „revanšas būtinas!“

Arturas Jovaiša

Rašo apysaką

Pirmosios kuopos, kavalerijos būrio kar. asp. kand. Rutkauskas Benys rašo karišką apysaką „Kada žirgas žven-gė“, kuri artimiausiu laiku bus spausdinama „Kariūno“ žurnale.

Bėga dienos...

Palikau žalius tėviškės klonius ir... vasaros prisiminimus.

Išvėžė brolis į stotį. Sena motina toli, mačiau, kol išnykavo horizonte, akimis palydėjo. Su palaiminimu...

Beržai baltaliemeniai išsidraikjusiomis šakomis sviro, vyniojosi...

Iš apskrities miesto jau valdišku kaštu dundančiam traukiny skubėjau į P. L. P. Karo Mokyklą. Ir kiti jauni vyrai čia važiuo atlikti karinę prievolę. Visi rinktiniai. Sveiko kūno ir dvasios. Visi kilnaus tikslu paskatinti.

Pasidėjom savus rūbus. Apsivilkom kariškais mundurais. Užsimovėm pasągom pakaustytus batus. Mes jau kariūnai aspirantai-kandidatai.

Ir prasidėjo naujas gyvenimas. Neįpratusiems — keistas. Pilnas įvairumų, su siurpryzais —

Eini, žmogus, ir užmiršti, kas esąs. Užsimiršti ir tiek.

Tulas, savo „dušią“ susitikęs džiaugdamasis net kepturę civiliokiškai, džen-telmenišku nusilenkimu kilsteli.

Ir ranką prie matiko pridėt vis nepataikai. Galva lyg prikalta prie pešių, žvaliai nesisukinėja.

— Kariūnai-aspirantai nesisveikina!
Mes porinam:

— Čiumpa. Taip. Čiumpa vyresnieji, ir liepia skyrininkui pranešt.

Pranešam:

— Ponas skyrininke, mane čiupo ir liepė pasakyti, kad nesisveikinau.

— Kaip čiupo? Ką tokį čiupo?

— O mane...

— Ką? Kas taip kreipiasi? Kreipkis raportu.

Ir visur raportu. Be raporto — nė žingsnio.

Užsiėmimų metu atrodo, kad nemokam vaikščioti. Iš tiesų! Girdi:

— Koją aukščiau. Kairę ausį žemiau... Griūk ant pado... Rankas!.. Nesėkl..

Reikia atsiklaupt, atsigult. Tas pat:

— Kaip čia klaupies?. Senukai! Gulkitės virsdami — vidurių nesumušit...

Bėga dienos, lyg ratai sviestu patepti sukas.

Ir mes bėgte bėgam.

Pėstininkai dar vis tobulinamės padoriai sudvejintose gretose žygjuot; artileristai pabūklus veždamiesi ruošiasi baisią ugnį atidaryti, ir, kailiniukus užsivilkę, jojime kavaleristus žada nukonkuruoti, nes šie, sako, joti dar neišmoko, o vaikščioti pamiršę.

Daug išmokom. — Vyresniusius jau pasisveikinam. Raportą puikiai „išpilam“. Mokomės ir ginklus vartoti. Į taikinius ir į „Dievo langus“ šaudom.

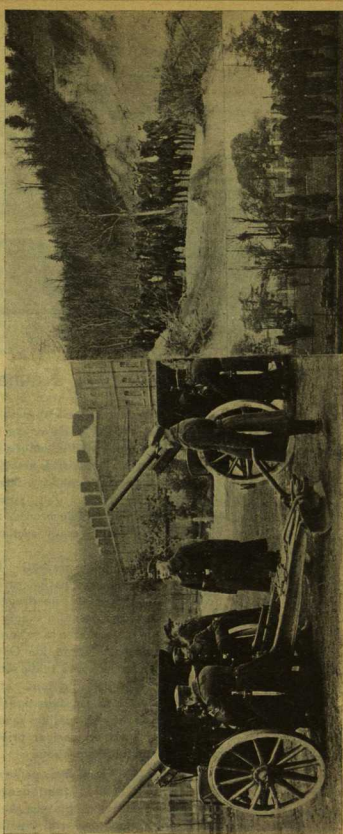
Mokam atsigulti ir atsikelti, atsiklaupiti ir atsistoti.

Tik visa bėda su statutais.

Klausai, kai lektorius apie visokius dalykus šneka

— Kariūnai, aišku?

Vakare, stūtotą skaitai, aišku, o kai lektorius kitą dieną ima klausinėti, pasirodo, kad nelabai...

Taip bėga dienos.

Daug jau prabėgo, bet dar daugiau prabėgs; daug išmokom ir dar daug išmoksime.

Kar. asp. kand. Giedraitis St.

Skt. J. Navikas

Kaunas — Gödöllö

Penkiolika metų nepriklausomo gyvenimo davė progos ir lietuviams pareikšti ilgai slopintas galias. Mūsų jaunoji karta jau yra lietuviškos mokyklos vaisius. Jau griežčiau pradeda reikštis lietuviškas charakteris. Jau stiprėja lietuvių tipas. Tie lietuvių broūžai ryškiau krinta į akis, esant svetimųjų tarpe.

Čia noriu trumpai prabėgti tuos įspūdžius, kuriuos teko patirti su Lietuvos skautų reprezentacine draugove, šiemet dalyvavusia pasaulio skautų suvažiavime — jamboree'je. Turėjau progos, pakeliui į Vengriją, kur Gödöllö miestukan susirinko 42 tautų skautų atstovai, o taip pat grįžtant atgal, stabtelti keturiuose Europos kraštuose. Kiekvienas iš jų paliko savotišką įspūdį, kuris derinasi ar prieštarauja mūsų lietuviškam būdui.

Vokietija. — Tiesa, kad, peržengus Lietuvos sieną, tuojau žymi daugelio metų laisvės pažanga. Statyba, keliai, laukai ir miškai pasižymi ypatingu tvarkingumu. Net mažiausi takeliai yra aiškiai nūžymėti, o už linijos žolė nemindžiojama. Švara puikiausia. Vokiečiai gerai supranta higienos reikalavimus. Berlynas šventadienį tuščias. Visi nuo pat ankstaus ryto, kas su dviračiu, kas kitokia su-

sisiekimo priemone, išdūmė į užmiestį. Nesutiksi gatvėje be tikslo slijuojančių. Gyventojuose jaučiama didelis militarizmo pamėgimas. Jaunuolį su kariška kuprine, ir ant jos gražiai suvyniota antklode, nuolat galima sutikti traukinyje, stotyje, ar gatvėje, kur nors keliaujant. Rikiuotėje gali eiti per smarkiausią judėjimą, be pavojaus būti ne tik užkliudytas, bet ir sutrukdytas.

Vengrija. — Vengrai lietuviui iš pirmo susitikimo pasidaro artima's žmonėmis. Jų nuosirdumas yra tikras, ne demonstratyvis. Jie savo pašarnavimais darosi net įkyrus. Familiariskumas didelis—kartą vengrui patikai, jis jau tavo bičiulis, ir kreipiasi prie tavęs tik „tu". Vengrai ypatingos pagarbos reiškia senoms tradicijoms. Titulas jiems dar žymų vaidmenį lošia. Kariuomenė daro malonų įspūdį savo tvarkingumu. Jaunimas moka gražiai organizuotis; jau iš to galima spręsti, kad taip gražiai, visu modernišku įrengimu, sugebėjo organizuoti didžiausią lig šiol jamboree, su 30.000 skautų dalyvių ir dešimtimis — šimtais tūkstančių kasdieninių lankytojų, svečių. Policijos, pionierių, ryšininkų, vadovų, muzikantų ir kitokias pareigas vykdo, tame keleto kv. kilo-

Budapešto vaizdas iš kalvos, nuo kurios buvo nustumtas Vengrijos apaštalas šv. Gellertas.

Priekyje p-lė E. Veisaitė, vadovė iš Lietuvos atstovybės Budapešte, su skautais lietuviais: ats. j. ltn. Stankūnas, stud. grovas Plateris ir ltn. J. Navikas

metų palapinių mieste, patys vengrų skautai. Religijiniu žvilgsniu vengrai yra labai aukštame laipsnyje.

Smagu, kada būdamas svetimame krašte išgirsti ką nors malonaus apie savąjį kraštą. Tokios progos lietuviams suteikė Lietuvos generalinis garbės konsulas Vengrijoje Vitez Pesthy Müller Jozsef Leo, šių metų pavasarį lankęsis Lietuvoje ir net Karo Mokykloje.*) Tai didis Lietuvos prietelis. „Aš turiu dvi tėvynes, kurias visa širdimį myliu ir gera trokštu — tai Vengrija ir Lietuva“. Jo kabinete ant stalo garbingoje vietoje, stiklo dėžutėje, išvydome Lietuvos žemės saujelę, kurią p. gen. garbės konsulas iš Lietuvos parsivežęs. Mūsų Valstybės Prezidento portretas ir Lietuvos gyvenimo vaizdai puosė didžiai malonaus šeimininko kambarių sienas. Ne viena smulkmena priminė mums toli palikimą tėvyne

Vengrai labai mėgsta lietuvių dainas, muziką; jų teko išgirsti iš ponios ir pono konsulo lūpų... Girdėjome taip pat vengraitės niūniuojant lietuviškai „sunku gyventi...“ Supratama, kad visa tai Lietuvos skautus jaudino ir darė gilaus įspūdžio.

Austrija. — Vokiečių kalbą vartodamas, gali be baimės leistis į kelionę

po Vidur. Europos miestus. Austrijoje jautiesi, kaip Vokietijoje, — tas pats statybos ir žmonių monotoniškumas, šaltumas. Viena, kuri laikoma Europos sostine, nedaro to jaukaus, viliojančio įspūdžio, kaip pav. „Dunojaus karalienė“ — Budapeštas.

Patys austrai yra gana linksmi, optimistai žmonės. Garsios yra Vienos operetės, kurios pasižymi linksmo samojaus gausumu. Bedarbiai, kurių šiais laikais visur labai daug yra, nenustoja optimistiškos nuotaikos ir harmonikai pritariant, dainuodami leidžia skurdžias valandas.

1073 prenumeratoriai — kariai

Š. m. „Lietuvos Aido“ 252 numeryje, aprašant lietuviškosios enciklopedijos leidimą, tarp kitko pažymima:

„Lapkričio mėn. 6 d. iš viso buvo II tomo prenumeratorių: *karių* — 1.073*, pradžios mokyklų mok. — 1.013, valdininkų — 1.043, policijos tarn. 649, kunigų — 250, gimnazijos mokytojų — 131, advokatų ir teisėjų — 99, gydytojų — 94, vidurinių mokyklų mokytojų — 34, agronomų — 31, inžinierių — 20, privat. įstg. tarnautojų — 649, įvair. įstaigų ir asmenų — 789“.

*) Žiūr. „Kariūno“ 4 nr. 35 pusl.

*) Mūsų pabraukta.

„Kariūno“ straipsniai karo mokslų žurnale

Karo mokslų žurnalo „Mūsų Žiny-no“ 103 numeryje, kavalerijos skyriuje, buvo patalpintas kav. kpt. Andriūno straipsnis „Jauno arkljo mokymas“, išspausdintas „Kariūno“ 3 ir 4 numeruose.

Kariškoji spauda apie „Kariūną“

Lietuvos karininkų laikraščio „Kardo“ 8 numeryje tūlas p. P. Dulakis, atsiliepdamas apie „Kariūno“ 5—6 nr., pažymi: „Kariūno“ pavidalas ir išviršinis požiūris įdomus, kultūringas ir dailus“. Apie naują viršelį sako, kad, jei kompozicijos pagrinde nebūtų Mokyklos ženklų, titulinis viršelio puslapis galėtų išeiti meniškai dailesnis, su didesne ekspresija ir ryškesniu jaunystės dvasios polėkiu bei karišku stiprumu. Mat, Mokyklos ženklų kompozicijoj vyraują grioždingi statybos ornamentai.

— Vartau šį numerį, — rašo toliau minėtas autorius: — nejučiomis krinta į akis, kad „Kariūno“ paviršiumi labai daug rūpinamasi. Gražiai sutvarkytas pats turinys bei medžiaga, daug iliustracijų, nemaža tinkamai parinktų ir suderintų vinječių“.

Lietuvos kariuomenės savaitinis laikraštis „Karys“ apie tą patį numerį rašo:

„Šis „Kariūno“ dvigubas numeris labai gražiai atrodo. Pirmiausia, krinta į akį naujas viršelis, kuris pakeitė senąjį — pilką ir neįdomų. Daug idėta iliustracijų, yra kelios naujos įdomios vinjetės.“

Pradžioj eina nekrologai bei mirusiųjų minėjimas. Čia šiltai ir ypatingai paminėti: mūsų translantiniai lakūnai, Darius su Girėnu, ats. gen. ltn. M. Katche, lakūnas Alb. Stukas, ir tra-gišškai miręs kariūnas Stonys Alfonsas.

Paskui gana daug idėta įdomios kronikinės medžiagos iš kariūnų vasaros gyvenimo, darbų ir išpūdžių. Verti dėmesio iš savo buities ir gyvenimo romantiskai nuotaikingi, idėjiški straipsneliai: „Vasara eina...“, Dveji kuriamojo darbo metai“, „Vilnių prisiminus“, „Ir vien širdis težino, masina tenai“...

Tarp tų beletristikos dalykėlių išiskiria karo mokslo straipsnis „Vieninis kovotojo mokymas“ ir sportiškai mediciniškas rašinys — „Medicinos kontrolė mankštai“.

100% „Kariūno“ skaitytojų

Mokyklą baigusieji XV-sios laidos jaunieji karininkai, dar prieš apleisdami Mokyklą, kuone visi užsiprenumeravo mūsų laikraštį. Neužsiprenumeravusieji išvykdami iš Mokyklos, dabar praneša iš dalių, kad „Kariūnas“ jiems būtų siuntinėjamas.

Taigi XV-ji laida — bus pirmoji laida, kurios visi auklėtiniai ir materialiai remt karo mokslus bestudijuojančių jaunuolių žurnalą — „Kariūną“.

Pranešimas

VIII-sios laidos ats. jaunesnieji leitenantai, norintieji išsirašyti „Kariūną“ ar vieną išleistųjų numerį, prašomi dar kartą pranešti savo adresu.

Kuopoje prieš išleistuves darytieji žurnalą išsirašančiųjų sąrašai nesurasti.

Poligono „Elytė“

Kariūne išdidus,
Kodėl šiandien nesmagus?
Kodėl ant tavo kaktos
Nesimato šypsenos?

Rankos tu kairės
Nevaldai jau iš peties,
Nuo kareiviškos sriubos
Daros triukšmas viduriuos.

Rūmuos gėrei kavą tu,
Ir į dieną du kartu
Valgei blynus, katlietus
Ir dėvėjai štiblietus.

O čia tu manevruoji,
Lygiuoji, žygiuoji
Su dulkėmis kovoji
Nuo ryto lig tamsos.

Čia varo raut kelmų,
Arba kirst sausų pušų.
Kas nedėvi marškinių,
Tam pasiūlo „valandų“.

Kariūne išdidus,
Kodėl šiandien nesmagus?
Nelūdėk dėl tos vienos
Nelaimingos „valandos!..“

Ats. j. ltn. L. Žemgalių Jaunutis

Susitiko

„Tenai ūmai pilkai mane apniko
Dulkėta poligono šiluma
Ir vien tik atminimas bepaliko,
Iš ten, kur liko Karo Mokykla...“

Pro pilkas ryto ūkanas tingiai skverbiasi saulė ir mieguistai žiūri į dvyliką kvartalą, penkių kelių kryžkelę ir į garsiąją Šilosėdų aukštumą. Pasižiūri ir nusižiovauja.

Šilosėdų fronte nieko naujo! Tas pats pilkas vienodas vaizdas, tos pačios smėlio kalvos, kelmynės ir pelkės. Tad kur toji ponja saulė nebus mieguista!

Ramu, tylu...

Neilgam. Štai ten, kur Ostempas tarp braškančių girių tūno, kur brolijai

pionieriai per dieną dienas naują kelią kasa, renkasi jėgos: pagrindinės ir šalutinės. Aštuoniomis puolimas.

Įsakymai, pranešimai, komandos!

Retkarčiais sužvanga ginklai ir... čiaška lūpos, kramtydamos nesuvalgytą pusryčių porciją

Mažu lauko keliuku, per mišką skuba keturi šalmi. Neramiai urzgia špulė, ir paskui ją driekiasi juodu plieno siūlu lengvasis kabelis. Ryšininkai.

— Aukščiau, aukščiau užkelk kabelį! Taip! Stok! Greičiau duok žemėnimą. Gerai. „Allo, O...! Kalba Raulas. Taip, Raulas pasiekė savo tikslą. Registruok!..“

Mikrotelefono ragelis atsigula ant

LT 30. Vyras braukia nuo nosies prakaitą. Silta.

Nelengva ryšinių duonelė. Bet dar jie turės laiko atsikvėpti.

Numeriai skirstosi ir sugula po pušaitėmis.

Laikas tingiai slenka amžinybėn. Staiga pamiškėje prabyla kulkosvaidžiai. Kažkur toluoje basso profundo jiems akomponuoja pabūklai. Simpatiška muzika.

Skambutis...

— Raulas klauso!

— Ona tikrina liniją! — zirzia membrana.

— Gerai!

Pauza. Staiga pušynėlyje pasigirsta skardūs komandos žodžiai:

— Skyriui užimti poziciją ant kalnelio! Kulkosvaidžio grandis dešiniau, grenadieriai kairiau! Kulkosvaidis prie kelmo! Grandininkams vykdyti!

Dar kelios trumpos komandos, ir iš miško pradeda bėgti vienas po kito grenadieriai. Vyras, kaip ažuolai!

Telefonistas sėdi prie aparato ir nežiūri į prasidedančias kautynes. Staiga telefono aparatas lyg įgeltas, pašoka nuo žemės, padarc kelių metrų šuolių atgal ir pakyba ore.

Pro pušaitės veržiasi vienas vyras, kaip ažuolas.

Telefonisto veidas žaibo greičiu keičia išraišką, ir iš jo krūtinės veržiasi Jerichoniškas balsas:

— Ei, tu, trauk tave kipsai, kur lendi? Ar nematai, kad čia kabelis ištiestas! Supranti, čia telefono postas, kuopos vado vadovietė! Nutraukė ryšį, tai...

Nespėja baigti. Prie jo kojų kiliu išsiritą pora geltonų batų, kuprinė ir kiti kario atributai.

— Dar barsis, viraizgęs čia visokių velnio siūlų. Vos sprando nenusisukau!

Vyras kaip ažuolas pakelia nuo žemės galvą ir žiūri į telefonistą:

— A, tai tu čia kariūnas Zirzekli! Sveikas! Kas gi čia tave atnešė su visokiais aparatais?

— Eurika! Labą dieną, Brno! Lenkiu galvą prieš galingos ginklo rūšies atstovą.

— Taika bematant patvirtinama stipriu rankų spūstelėjimu.

— Na, kaip kojos nešioja? Po plynių! Kas gi tave tais geltonauliais apdovanojo? Mokykloj, rodos, tokie nemadoje?

Brno žiūri į šonines geltonų batų siūles ir atsidūsta:

— Nieko nepėši. Anų vien tik atminimas bepaliko. Bet sakyk, Zirzekli, kaip čia patekai? Bene telegrafu iš Rysių Batalijono tave atsiuntė, o gal radio bangomis atplaukei?

— Deja, ne. Tuo tarpu tokios ultra tobulos transmisijų priemonės yra tik laboratorinėje studijoje. Bet tau, brolaus, kaip žiūriu, čia ne Karo Mokyklos kotlietai valgyti. Sako, prakaite sušutini „Paramos“ duonos puskepalį! Šimts kalakutų! Seniri besimatėva! Na, kaip patinka poligonas? Kiek litų prakaite išgarini puolimo metu?

Ir telefonisto akys šelmiskai žiūri į draugą prakaituotą, įdegsų veidą.

— Niekis, ne visada taip karšta, kaip šiandien. Žinoma, tas miškas ir raistynai žmojų gerokai pavargina. Tačiau nemanyk, kad mes visada tik puolame. Pagaliau, pasakyk atvirai, Zirzekli, ar tau nepasidarė „markatna“, betampant tą savo aparatą?

— Prašau rimčiau kalbėti! Ar tu žinai, kas aš esu? Taigi. Aš — kariuomenės nervas! Supranti? Nervas! Tu čia nesijuok!

— Nervas, nervas! Daug tu čia išmanai apie nervus! Juozai! Su nervais priešu nenudėsi. Nervinkis, kiek tinkamas. Gal manai jį su kabeliu, lyg kilpomis zuik, pagauti ir, prijungus prie galūnių induktorių, jį užkrėsti? Cho, cho, cho!! E, brolaus, neturėk kulkosvaidžių ir šautuvų, tai jis tau rodytų trijų pirštų kombinaciją ir tiek.

— Sakai, rodyt kombinaciją? Nieka! Nebuvai dviejų mėnesių Rysių batalijone, tai ir nežinai, kokią reikšmę turi ir nervai, ir ryšiai, ir kabelis. Žiū-

rėkit, kaip jis gudrus! Na, pasakyk, kiek gyslių turi sunkusis kabelis? Arba, kas yra virpantis konturas? Pagaliau, jei to nežinai, tai kas yra Heisingo moduliacija į anodo įtampimą? A? Tyl!

Žvilgsnis, tarytum ex cathedra, laukia galimų atsakymų.

— Na, o tu, ar atsimeni, kas yra manevro ideja, kokie uždavinio sprendimo elementai, arba, kiek dalių turi 08 metų sunkusis kulkosvaidis? Greičiau sakyk!

— Juokdarys...

Kintamos srovės skambutis nutraukia disputą.

— Allo, Raulas klauso! Taip, taip, Raulas, Raulas! Kas kalba? Linijos tikrintojas?

Minutė tylos. Telefonistas virto sauktukiu...

— Ką, tankai sulaužė mūsų tinklo 16 atraminių „artelių? Allo! Ryšio su Ona nėra! Allo, allo!!!

— Velnio ryšis! Jurgaiti, čiupk aparatą, kabelį ir zovada linijos taisyti! Po šimta bačlų! Matai, kokius nuostolius daro tie jūsų rėmėjai — tankai. Visą liniją suardė! Na, ir palaikyk dabar ryšį, kad eori. Gera manevro ideja. Nėra ką sakyti. Manevro ideja — karteles laužyti, kabelį draskyti!? O toks buvo geras kabelis, naujas, nė vieno trūkio!

— Klausyk Zirzekli, ar jau visai nebegali susikalbėti? Dar pabandyk... Paklausk, ar nėra ten kuopos vado. Juk turėtų čia ateiti. Na, pasuk savo katarinką, pasuk, gal atsilies!

— Katarinką? Tavo laimė, kad dabar neturiu laiko konkrečiai su tavimi pasišnekėti. Matai, linija neveikia. Aš tau kad pasuksiu, tai daugiau nesijuoksi iš LT 30. O vis dėlto bijai kuopos vado? Tai man karys! Na, žinoma, joks statusas nenumato, kad būtų galima „flirtuoti“, vykdant manevro ideją.

— Su kuopos vadu, žinoma, ne pyragai, bet jeigu, brolau, čia dar ir tarpininkas atsirastų, tai jau visai riestai.

Kulipka, žinai, gali viena, kitą iš rikiuotės išvesti, o tarpininkas išves tau visą skyrių, ar būrį ir priedų dar „barzdą“ pasiūlys. Žiūrėk ir tu, Zirzekli, kad nepakliūtumei baltrankoviui į nagą!

Vyras, kaip ažuolas, aiškiai susirūpino savo būkle: jo skyrius buvo priešais ant kalniuko, kulkosvaidis laukė jo įsakymų, o jis pats, išipainiojęs į kabelį, gulėjo čia ir... disputavo temomis, kurios, be abejo, nebuvo pažymėtos operaciniame plane.

— Pirmo skyriaus skyrininkas! — staiga dešinėje pasigirdo balsas ir šmėkstelėjo pro šakas dvi figūros su baltais raiščiais.

— Aš, Tamsta kapitone!... Vaje, vaje, mano mielas Zirzekli! Kuopos vadas su tarpininkais ateina, jau čia be šarvuotųjų nepaspruksiu...

— Na, tai matai, kam geriau? Tu bėgsi su savo skyrium per kalvas kalnuotas, žiūrėsi į Šilosėdų aukštumą, lyg į dykumos oazę, kurioje baigiasi keliautojo vargai ir galvos: „prisiūs“ tau kuopos vadas „barzdą“, ar ne; o aš čia gulėsiu, kaip ponas, ir dūmą pūsiu. Na, bėk, bėk!

— Su!

— Iki pasimatymo! Karo Mokykloje! Geltoni batai, išindę iš kabelio kilpų, žaibo greičiu pakilo nuo žemės ir nunešė kupronę, šalną ir kitus kario atributus ten, kur „buvo kuopos ir būrių vada“. Da kelios akimirkos, ir prisiglaudęs prie kelmo kulkosvaidis prabilo, prašneko.

Telefonistas pažiūrėjo į laikrodį. Rodyklės žymėjo 8 val. 30 min.

— Vargšas, dabar tai jam šilta. — Tarė pusbalsiai tiesdamas ant žemės milinė. Išlygino raukšles ir atsigulė.

— Gera kiek patysoti... — žvilgsnis išmigo į garbanotas pušų viršūnes, o ausys sekė šuvių aidus.

Telefono skambutis nutraukė dūmas.

— Raulas klauso!... Taip, suprantu, Tamsta kapitone, pratimas tęsiamas to-

Dienos vargai

Žvalūs kariūnai dainuokim dainą,
Antroj kuopoje gyvent kaip eina.

Drolia, drolia, drolia, la la,
Antroj kuopoje gyvent kaip eina.

Džiaugsmus ir vargus mes išskaičiuokim
Ir „drolia“ lainoj tai išdainuokim.
Drolia ir t.t.

Džiaugsmų tēr' maža', vargo kiek nori—
Inteligentai buvom mes dori.

Šeštoj mums reikia keltis kas rytą,
Visa daryti, kaip išskyta.

„Tufliuškai rankoj“ — grandinis šaukia,
Mankštos visokios kiekvieną laukia.

Pasimankštine, gardžiai mes valgom
Ir po valgyklą mažai težvalgom.

Visų baisiausia, kai mus apžiūri,
Ir „blusinėja“, ko kas neturi.

Mūs skyrininkas kiekvieną rytą
Žiūri milinė ar išvalyta.

Žiūri mundyro jis kalnieriuką,
O kam yr' juodas — neis į miestčiuką.

Dėžuras visa dažnai lygiuoja,
Neišėjimus tyliai skaičiuoja.

Šautuvą reikia kantriai valyti,
Nes valandžiukei gal pastatyti.

Rytais vėl šneka rūstus viršila:
„Pilietiškumas iš jus tedyla“.

Prausykloj nieko palikt nevalna —
Drausmė bus skirta tuoj jums iš kalno.

Klasėj nejauku yra sėdėti
Ir dėl statutų tenka drebėti.

O jei kariūnas baimės neturi,
Miegodams baltom's dažnai pažiūri.

O gi užmigti, rodos, būt gera,
Tik kad miegaliams šarvuotės dera.

Sargybų tvarka reikia žinoti
Ir pistoletą kaip pavartoti.

Maxim ir Bruno tenka ardyti. —
Dalių vis lieka, — kaip sustatyti?

Toliau vėl drausmės reikia žinoti:
Ką reikia nubauti, kam dovanoti?

Artėja pietūs, kuopa žygiuoja.
„Kuopa!“ — girdėtis — kuopa kelk koją!“

Suktis aplinkui dažnai vis tenka. —
Žvalūs kariūnai valandas renka.

„Darže alyvų“ stovėti reikia.
Šautuvas juda — dėžuras peikia.

Laikas bėg' greitai. Vakar's artėja,
Bet mūsų vargas dar nemažėja.

Kuopa kuopoje vėl išrikiuoja,
Ir ko čia trūksta, tuoj suskaičiuoja.

Malda mes giedam. Himną — galingai.
Visą atliekam taip sąžiningai.

Paskui ateina ir gulti jau laikas.
Gulas kariūnas — nėra jis paikas.

Guli. Sapnuoja jis mergužėlę,
Staiga — viršila žmogų prikėlė...

Vargas, oi vargas — neduod' miegoti, —
Liepia, prikėlęs, kelnes lygiuoti.

Bėga, oi bėga rūščios dieneles.
Kaip gi gyvena mūsų mergelės?...

Mūsų mergelės gal' uliavoti,
O kandidatams nēr ko dūmoti.

liau. Perkelsiu savo postą pirmyn,
prie vieškeliu, į vienkiemį su trimis
aviliukais. Klausau! Nusiumi!

Gilus atodūsis išsiveržė iš telefo-
nisto krūtinės:

— Poligonas!... Vyr'ai, skubiai pir-

myn, turime tik 5 minutes laiko.

Ir po kelių sekundžių keturi šalmai
nusekė geltonuosius batus, — plieno
siūlas nusitiesė kryptimi vienkiemio su
trimis aviliukais.

Jau XV metai gyvuoja

„KARYS“

Kas tik vieną „KARIO“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „KARIU“, nes „KARYS“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis.

Kaina: 12 mėn. — 8 lit.,

6 " " 4 "

3 " " 2 "

1 " " 1 lt.

Adr.: *K a u n a s, Nepriklausomybės aikštė „KARYS“*

Karvelio ir Rinkevičiaus Knygynas

K a u n a s, Laisvės Alėja Nr. 40. Telef. Nr. 12-93

Lietuvių literatūros naujienos. Išrašomos knygos ir žurnalai svetimomis kalbomis, leidėjų kainomis.

Raštinės reikmenys

Generalė atstovybė Lietuvai rašomųjų mašinų „TORPEDO“ ir angliškų amžinų plunksnų „SUMMIT“. Labai patogu kiekvienam kariui turėti „SUMMIT“ plunksną. Kaina 40 lt. Galima išsimokėtina.

CH. DEMBOVIČIUS

Kaunas, Laisvės Al. 11 Nr. Tel. 35-43

Priimami įvairūs užsakymai kepurių:

k a r i a m s, studentams,
mokiniam, civiliam ir kt.

Baretės, įvairūs ženklai, diržai.

Didelis pasirinkimas!

Kainos papigintos!

Vieni metai

Be ypatingų pažadų, be įkyraus reklamavimosi, kukliai prieš metus išėjo pirmasis „Kariūno“ numeris.

Drausmingo, planingu, nuolatiniu darbu verdančio, tikrai vyriško P. L. P. Karo Mokyklos auklėtinių gyvenimo vaizdavimas, gimtojo krašto ir savosios kariuomenės meilė, o taip pat, dar Mokykloj esantiems, būsimiesiems Lietuvos karininkams kariškosios spaudos pamėgimo skiepijimas, ir buvusių kariūnų, kadro ir atsargos karininkų, su esamaisiais kariūnais, išpūdžiais, patarimais, karo mokslo žiniomis dalijimasis, — štai eilė uždavinių, kurie stoji jaunam „Kariūnui“ prieš akis.

Tiesa, tie uždaviniai nebuvo surašyti ir paskelbti žurnalo programoj, bet jie buvo įrašyti „Kariūno“ įsteigėjų ir bendradarbių širdyse.

Prabėgo vieni metai!

Sklaistome jau 7-jo „Kariūno“ numerio lapus. Trejeto simtų litų suma kariūnų klubo fondo leisti pradėtas, „Kariūnas“ šiais metais gražiai išsilaikė. Apie žurnalo reikalą išviso, ir apie jo daromą pažangą — lai sprendžia patys skaitytojai.

Tolimesniam „Kariūno“ plėtojimui ir tobulėjimui reikalinga, kad karo mokslus studijuojančių jaunuolių žurnalas rastų vis daugiau vispusiškų jo palaikytojų.

Tačiau, šis „Kariūno“ platinimo darbas turi būti reikiamai kuklus. Apskritai — pats laikraštis, o ne įkyrus siūlijimai, turėtų pritraukti skaitytoją.

Paskutinis šių metų (8) „Kariūno“ nr. išeis apie Naujuosius 1934 metus.

Ir ateinančiais metais visi skaitysime „Kariūną“! Turiningas, rinktinėmis nuotraukomis gausiai iliustruotas kariškosios jaunuomenės žurnalas — gražus visų metų numerių kompletas — tik 5 litai!

XV-sios laidos jaunieji karininkai, kurie visi yra išsirašę „Kariūną“, atitinkamai pasiūlys jį vyresniesiems kolegoms ir organizuos žurnalo išsirašymą kariuomenės dalyse.

Kariai! Ne visi teisingai vaizduojasi gyvenimą Karo Mokykloje. Išrašykime šį iliustruotą žurnalą arba pasiūskime jo atskirų numerių savo draugams bei pažįstamiems!

Redakcija

7

1933